ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

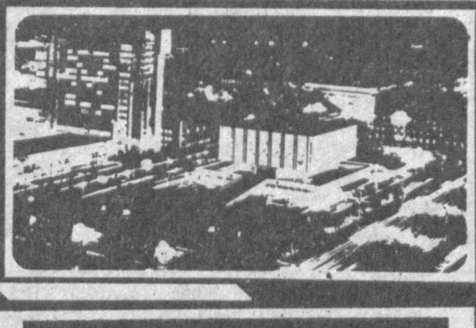

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 38 (8.622) ◆ 1995 йил ◆ 3 апрель, душанба ◆ Сотувда эркин нархда

БУГУНГИ КУН «ТО» «ТО» НАФАСИ

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

❑ Кеча мамлакатимиз ер ости бойликлари изловчилари ўзларининг касб байрамлари — геологлар кунини тантанали нишонладилар, Бу касб байрами муносабати билан Тошкентдаги «Туркистон» саройида Геология ва минерал ресурслар давлат қўмитаси тизими ходимларининг тантанали йиғилиши бўлиб ўтди.

❑ Оролбўйида Қорақалпоқ мумтоз адабиётининг йирик намояндаси Ажиниёз Қўсибой ўғлининг 170 йиллиги кенг байрам қилинди. Нукусдаги санъат саройида ушбу санага бағишланган тантанали мажлис ўтказилди.

❑ Гулистондаги «Лаззат» салқин ичимликлар заводининг биринчи навбати ишга тушди. Бу корхона йилига 80 миллион шиша ичимлик ишлаб чиқариш қувватига эга.

❑ Фарғонада улкан тадбиркорлар хиёбони барпо этишга киришилди. Бу ерда ҳунармандлар расталари, савдо-маиший мажмуалар қад ростлайди. Ушбу хиёбонни Мустақиллик кунигача барпо этиш мўлжалланмоқда.

❑ «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси учувчилари 31 март — 1 апрель кунлари А-310 аэробусида илк бор Тошкент — Нью-Йорк — Тошкент йўналиши бўйлаб парвозни муваффақиятли амалга оширдилар.

ҲАМДЎСТЛИКДА

❑ Украина Президенти Леонид Кучма чиқарган Фармонга мувофиқ Қрим ҳукумати Қримнинг янги Конституцияси амалга киритилгунга қадар Украина Вазирлар Маҳкамасига бўйсундирилди.

❑ Ростов вилояти маъмурияти раҳбарининг фармойиши билан Украина ва Ростов вилояти ўртасида чегара зонаси ўрнатилди. Эндиликда Украинадан Ростов вилоятига келиш учун виза талаб қилинади.

❑ Росссия федерал қўшинлари Чеченистоннинг Шали шаҳрини ҳам эгалладилар.

❑ 1 апрелдан бошлаб «Останкино» телевидениеси негизида Россия ижтимоий телевидениеси иш бошлади.

❑ Москва банклараро валюта биржасида сўнгги кунларда АҚШ 1 долларининг қиймати 4899 Россия рубли миқдорида сақланиб турибди.

ХОРИЖДА

❑ Бугун Вашингтонда Буюк Британия Бош вазири Жон Мейжор билан АҚШ Президенти Билл Клинтон ўртасида музокаралар бошланади. Уларда, жумладан, Югославия ва Россиядаги вазиятни ҳам муҳокама этиш кўзда тутилган.

❑ Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Хавфсизлик Кенгаши халқаро ҳамжамият тинчликни сақлаш кучларининг собиқ Югославия ҳудудида бўлиш муддатини шу йил 30 ноябргача узайтириш тўғрисида бир овоздан қарор қабул қилди.

❑ Эстонияда амалга киритилган фуқаролик тўғрисидаги қонунга мувофиқ эндиликда Эстония фуқаролигини олиш учун давлат тили ва мамлакат Конституцияси бўйича имтиҳон топширилади. Бундан ташқари ушбу фуқароликни олмоқчи бўлган шахс республика ҳудудида камида 6 йил муқим яшаб келган бўлиши шарт.

❑ Япония парламенти кимёвий қурол-аслаҳани ман этиш тўғрисида қонун қабул қилди. Унга кўра кимёвий қурол-аслаҳани ишлатганлар умрбод қамоқ жазосига ҳукм этиладилар.

❑ Россия ташқи ишлар вазири Андрей Козиревнинг Яқин Шарққа бир ҳафталик ташрифи ниҳоясига етди. У Миср, Исроил, Сурия ва Ливанда бўлиб, ушбу мамлакатлар раҳбар доиралари билан музокаралар ўтказди.

❑ Руминия авиакомпаниясига қарашли Бухарестдан Брюсселга йўл олган А-310 аэробуси парвоз бошлангандан бир неча дақиқа ўтгач, ерга қулаб тушди. Аэробусдаги 49 нафар йўловчи ва 10 нафар экипаж аъзосининг ҳаммаси ҳалок бўлди.

❑ Шу йил 6 августда Франция пойтахтидан бошланиб, Москва — Улар-Батор — Пекин йўналиши бўйлаб ўтадиган автораллида иштирок этиш юзасидан ҳозирнинг ўзида 150 жамоадан таклифлар тушди.

ТАШРИФ НИҲОЯСИГА ЕТДИ

КИШИНЁВ. 31 март. (ЎзА махсус мухбири Ўктам Мирзаёр хабар қилади).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Молдова Республикасига ташрифининг иккинчи куни мамлакат парламентига ташриф буюрди. Ўзбекистон раҳбари бу ерда Молдова парламенти раиси П. Лучинский ва парламент қўмиталари раҳбарлари билан учрашди.

Ўзаро суҳбат чоғида Ўзбекистон ва Молдова ўртасидаги муносабатларнинг мустаҳкамланишида икки мамлакат парламентлариаро алоқаларнинг ривожланиши муҳим аҳамиятга эга экани таъкидланди.

Ислом Каримов ташриф давомида мамлакатларимиз ўртасида ўзаро дўстликнинг, иқтисодий, сиёсий, маданий ҳамда илмий соҳалардаги ҳамкорликнинг ҳуқуқий асослари яратилганидан мамнуният изҳор этди. Эришилган аҳдномалар Ўзбекистон ва Молдова ўртасидаги муносабатларни янги босқичга кўтаришини қайд этди.

Шу билан Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Молдова Республикасига давлат ташрифи ниҳоясига етди.

Ташриф ниҳоясида Ўзбекистон раҳбари ва унга ҳамроҳлик қилаётган делегацияни расмий кузатиш маросими бўлиб ўтди.

(ЎзА).

Лола Тешабоеванинг «Шарқ гули» ҳиссадорлик жамиятига ишга келганига унча кўп бўлганига қарамасдан миллий либосларни мустақил тикишга мослашиб олди.

СУРАТДА: Лола Тешабоева.

ҚИЗҒИН ҲОЗИРЛИК

Буюк саркарда ва соҳибқирон бобомиз Амир Темур таваллудининг келгуси йили кенг нишонланадиган 660 йиллигини муносиб кутиб олиш учун олий ўқув юртларида ҳам қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Тошкент Давлат жаҳон тиллари университетида «Амир Темур — буюк давлат арбоби, саркарда ва фан-маданият ҳомийси» номли кўргазма ҳам ана шундай ишлар жумласидандир. Кўргазмадан буюк соҳибқирон тарихи, фаолияти ва давлати ҳақида мукаммал маълумотлар берувчи 40 дан зиёд нодир китоблар, шунингдек, ушбу университет талабаларининг Амир Темур ҳақида ёзган энг яхши рефератлари жой олган.

— Буюк бобокалонимиз тарихига қизиқиш тобора кучаймоқда, — дейди катта ўқитувчи Ш. Шомукаррамов. — Шу сабабли бу йил ўқитувчилар жамоаси ва талабалар билан биргаликда Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театрида намойиш этиладиган «Соҳибқирон Темур» асарини кўриш ва Амир Темур фаолиятига оид илмий конференциялар ўтказишни ҳам мўлжаллаяпмиз.

Тарихий асарлар кўргазмаси талабалар томонидан катта қизиқиш билан кутиб олинди.

Беҳзод ҲАКИМОВ.

ФАХРИЙЛАР ВА ЁШЛАРГА

Бектемир туман ҳокимлигининг катта мажлислар залида иккинчи жаҳон уруши ва меҳнат фахрийлари, шунингдек эндигина ўн олти ёшни қаршилаган ўқувчи ёшларга мамлакатимизнинг янги паспортлари топширилди. Бу воқеага бағишланган йиғилишни туман ҳокими муовини Хайринисо Мирзажонова кириш сўзи билан очди. Шундан сўнг мактаб ўқувчилари ижросида давлатимиз мадҳияси янгради.

Кейин эса туман уруш ва меҳнат фахрийлари Кенгаши раиси Нурвоҳид Алиев, туман ички ишлар бўлими ходими, милиция майори Малик Тойировлар йиғилганларга мамлакатимиз Президенти олиб бораётган ички ва ташқи сиёсат, мустақиллик шароитида янги паспортнинг аҳамияти тўғрисида тўлқинланиб фахр билан гапириб бердилар. Ёшларга доимо ҳур мамлакатнинг ҳур фуқаролари номига доғ туширмай, янги паспортни ҳам кўз қорачиғидек асраш лозимлигини уқтирдилар.

Янги паспорт олганлардан 293-мактаб ўқувчиси Зулфия Парпиева, 291-мактаб ўқувчиси Вячеслав Ким, туман «Маҳалла» хайрия жамғармаси раиси Туроб ака Жўраев, уруш фахрийси Степан Доцколар ҳаяжон билан ўзларининг дил сўзларини изҳор этдилар.

Муҳиддин БОЗОРОВ.

ҲАВО ПОЧИНЛАРИ МАСКАНИ

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси йўли билан ёш мутахассислар тайёрлашнинг истиқбол режалари ишлаб чиқилди. Айниқса, юқори малакали учувчиларни тайёрлашга алоҳида аҳамият берилади.

Шу ниятни амалга ошириш мақсадида Тошкентда йирик ўқув даргоҳини очиш кўзда тутилди. Мазкур таълимий муассаса учун «Сергели» аэропорти асосий ўқув негизи бўлиб хизмат қилади.

Бўлажак мутахассислар бу ердаги учиш майдони, замонавий техника воситаларидан ҳам кенг фойдаланадилар.

Айни вақтда янги ўқув даргоҳи ўзининг мустаҳкам ўқув негизига ҳам эга бўлади. Шу мақсадда ўқув мажмуи қурилиб, зарур таълимий ашёлар билан жиҳозланади. Шунингдек, бу ерда ўқувчилар учун меҳмонхона ҳам қурилади.

Билим ўчоғи Марказий Осиё давлатлари ёшлари учун ҳам мутахассислар даргоҳига айланади. Бу давлатлардан келган ёшлар бу ерда таълим олиб, ўз билим ва малакаларини оширадилар.

Ваҳид ВАЛИЕВ.

ЧОЙХОНА ИШГА ТУШДИ

«Тоштўқимачимаш» заводининг иккинчи механика цехида янги чойхона ишга тушди. Чойхона хизматидан ишчи ва хизматчилар мамнун бўлишяпти.

ХАЛҚ ИСТЕЪМОЛИ МОЛЛАРИ

Корхонада бозор иқтисодиёти қийинчиликларини бартараф этиш, ишчи ва хизматчиларни ижтимоий ҳимоя қилиш мақсадида халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Гўшт майдалагич, дазмол ва патнис кабилар ана шулар жумласидандир. Ана шу хил маҳсулотларни тайёрлашда биринчи цех жамоаси олдинда бормоқда.

Мастура МИРЗАЕВА.

Наврўз нашидаси

КУЙ ҚЎШИҚҚА УЛАНДИ

Ҳамза туманидаги 230-мактабда бу йилги Наврўз байрами шодиёналари тантанали ва қизиқарли ўтди. Байрамнинг маркази мактабнинг каттакон спорт иншоотида бўлди. Байрамона тус олган кенг майдондаги столларга ўлкамизнинг шифобахш ноз-неъматлари қўйилган, гуллар билан безатилган. Йиғилганлар орасида мактаб оталиқ ташкилотларидан Тошкент ёғ-мой комбинати, «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорацияси, Тарновбоши маҳалла қўмитасидан келган меҳмонлар ва «Муштум» журналининг бир гуруҳ ижодкорлари бор эдилар.

Тантанани мактаб директори Раъноҳон Эрматова очиб, жамоа ва меҳмонларни муборак айём билан чин юракдан астойдил қутлади. Кейин «Муштум» журналининг бош муҳаррири, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Неъмат Аминовга сўз берилди.

Сўнг куйга қўшиқ, рақсга рақс уланиб кетди. Мактабнинг бошланғич синф ўқувчиларидан иборат «Бойчечак» ва «Қизлар» дасталари ҳаваскорлари халқимизнинг миллий ўйинларию қўшиқларини маҳорат билан ижро этиб, кўпчиликнинг олқишига сазовор бўлишди.

Шу куни мазкур мактабни битирганларига ўн йил тўлаётган собиқ ўқувчилар ҳам ташриф буюриб, ўз устозларини байрам билан қутлаб, эсдалик совғаларини топширдилар. Айниқса «Нигор» дастаси санъаткорларининг чиқишлари кўпчиликка манзур бўлди.

Даврон ИСМАТОВ.

АНЪАНА ВОРИСЛАРИ

Болалар ва ёшлар ижоди нозик санъатлар марказида «Наврўз-95» амалий санъат асарлари кўргазмаси ташкил этилди. Қадимдан маълумки, Ўрта Осиё ўзининг нафис амалий санъати билан жаҳон халқларини лол қолдириб келган.

— Марказимизнинг бош вазифаси, — дейди унинг раҳбари Мўътабар Миржалилова, — аждодларимиз анъаналарини давом эттириш, болалар ва ёшларни амалий санъатга бўлган ҳавасларини машҳур мусаввирлар ҳамкорлигида тарбиялашдир.

Кўргазмани айланган кишида, юртимиз тасвирий санъати довруғи яқин келажакда бунданда юксалишига умид туғдиради. Шу кунларда бу ерга кўплаб тасвирий санъат шинавандалари, хорижлик меҳмонлар ташриф буюрмоқдалар.

Айниқса С. Сирожов, А. Ҳолиқов, Б.Муродовларнинг рангтасвир соҳасидаги ишлари, миллий ёғоч ўймакорликда Ж. Ғоипов, Ж. Умаров, сопол буюмлар ишлашда моҳир ёш усталар Р. Угай, А. Ғофуровлар яратган идишлар кўпчиликка манзур бўляпти.

Назокат УСМОНОВА.

ҚУЛАЙ ВА ТЕЗЮРАР

Хориж мамлакатларида ишлаб чиқарилаётган трамвай ва троллейбуслар кўриниши жиҳатидан бежирим бўлиши билан бирга салонининг ҳам жуда шинам ва қулайлиги билан йўловчиларга хушкайфият бағишлайди.

Айниқса, янги ҳаракат таркибларининг кейинги пайтларда шундай транспорт воситалари билан кенг таъминланиши йўловчилар узоғини яқин қиляпти.

Шуниси қувонарлики, яқинда Словакиядан яна 43 та «Шкода» троллейбуси ва 30 та «ТЗМ» тезюрар трамвайлари олинди. Ҳар томонлама қулай, техник тизимлари мустаҳкам, юмшоқ ўриндиқли бу электр транспортлари ҳамшаҳарларимиз манзилларини яқин қила бошлади.

Усмон МУҲАМЕДОВ.

Теннис

ДЭВИС КУБОГИ: ЎЗБЕКИСТОН — ШРИ-ЛАНКА — 5:0!

Кеча шаҳримиздаги «Динамо» теннис кортида уч кун давом этган Дэвис кубоги мусобақалари ниҳоясига етди. Теннисчиларимиз Олег Огородов ва Дмитрий Томашевич Осиё ва Океания минтақасининг 2-гуруҳи таркибидаги рақиблари — Шри-ланкалик теннисчилар билан беллашдилар. Уч кун давомида теннис ўйингоҳи мухлислар билан гавжум бўлди. Шуни айтиб ўтиш ўринлики, 1900 йилда америкалик Дуайт Ф.Дэвис таъсис этган ушбу мусобақалар эркаклар ўртасидаги норасмий жаҳон чемпионати, деб ҳам аталади. Ҳозирги кунда Дэвис кубогини қўлга киритиш учун 115 мамлакат жамоалари беллашмоқдалар.

Мусобақанинг тантанали очилиш маросимида Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлаганов, Ўзбекистон миллий олимпия қўмитасининг президенти Собир Рўзиев иштирок этдилар.

Олег Огородов ва Дмитрий Томашевич якка ҳамда жуфтлик курашларда ҳам меҳмонлар — Жаендра Вижисекера, Рохан де Сильва, Сенака Кумарлардан анча устун эканликларини намойиш этдилар. Умумий натижа 5:0 ҳисобида юртдошларимиз фойдасига ҳал бўлди. Яна шу нарса диққатга сазоворки, Олег Огородов яқиндагина Малайзияда ўтказилган халқаро турнирда муваффақиятли иштирок этиб, Дэвис Кубоги арафасида Тошкентга учиб келганди. Дарҳол яна кураш ва ғалаба!

Турнирдан сўнг бўлиб ўтган матбуот конференциясида чет эллик меҳмонлар ва мусобақанинг бош ҳаками Дани Гелли (Исроил) ўзбекистонлик теннисчиларга ҳамда бу спорт турининг ривожига юқори баҳо бердилар.

— Тошкентга биринчи бор бундан 2 йил аввал келгандим, — дейди Дани Гелли, — шу қисқа вақт ичидаёқ юз берган катта ижобий ўзгаришларнинг гувоҳи бўлдим. Шуни айтишим керакки, ўзбекистонлик теннисчиларни жаҳон майдонлари кутмоқда. Улар бунга лойиқдирлар.

Генрих Дашевский, теннис бўйича Ўзбекистон терма жамоасининг капитани:

— Ўтган йилги «Президент Кубоги» турниридан сўнг юртимизда теннисга қизиқиш кескин ортди. Биз эндиликда яхши ўйингоҳларимиз ва спортчиларимиз билан фахрлансак арзийди. Теннис ишқибозларига шуни маълум қилмоқчиман: бу йил ҳам май — ҳақиқий теннис ойи бўлади. «Буюк ипак йўли» сателлит турнирлари пойтахтда, шунингдек, Самарқанд ва Фарғона шаҳарларида ўтказилади. Ундан сўнг, сентябрь ойида Хитой терма жамоаси билан беллашиш учун қизғин тайёргарликни бошлаб юборамиз.

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ.

Ҳамшаҳарлар, Сизлар учун!

ЯНА УЧ ДЕҲҚОН БОЗОРИ

Сўнгги пайтда Тошкент шаҳрида кўплаб янги-янги бинолар, иншоотлар қад ростламоқда. Уй-жойлар, мактаблар, болалар боғчалари, даволаш муассасалари, савдо-маиший мажмуалар барпо этиляпти, кўчалар кенгайтирилмоқда. Қурилиш дастурига мувофиқ шаҳарда 11 та деҳқон бозори ҳам барпо этилмоқда. Уларнинг бештаси фойдаланишга топширилди. Шанба куни эса яна уч деҳқон бозори харидор ва сотувчиларни ўз бағрига олди.

.. Ғалабанинг 40 йиллиги мавзесида аҳоли зич яшайди. Бу ердаги мўъжазгина бозорча анчадан буён аҳоли талабига жавоб бермай қолган эди. Ҳозир эса ана шу жойда 400 сотувчи ўрни бўлган кўркам деҳқон бозори қад ростлади. Унинг ёнгинасида катта автомобиллар туриш жойи ҳам барпо этилди.

«Янгиобод» деб номланган ушбу деҳқон бозорини «Сифат» ҳиссадорлик жамияти, 44, 36-қурилиш бошқармалари бунёдкорлари жуда қисқа муддат — 5 ой ичида қуриб битказдилар. Янги деҳқон бозори қурилишига Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси муносиб ҳисса қўшди. Қурилиш сарф-харажатларининг 50 фоизи бирлашма ишлаб топган маблағ ҳисобига қопланди. Бозор қурилишида Ҳамза тумани ҳокимлигининг ҳам ҳиссаси катта бўлди.

— Бу ерда қурилиш ишлари ҳали давом эттириладн,— дейди «Сифат» ҳиссадорлик жамияти бошқарувининг раиси М. Абдуллаев.— Жумладан, янги озиқ-овқат ва саноат моллари дўконлари, ошхоналар, деҳқонлардан қишлоқ хўжалик маҳсулоти қабул қилиб олинадиган нуқталар барпо этилади.

Ҳамза туманида шу куни «Қишлоқ хўжалиги машинасозлиги» мавзесида яна бир — «Машинасозлик» деҳқон бозори ҳам тантанали очилди. «Ўзқурилишиссиқхона» қурувчилари фидойилари, Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги бирлашмасининг яқиндан берган мадади туфайли 200 сотувчи ўрни бўлган бозор қуриб битказилди.

Тумандаги Паркент бозорида эса ҳозир қурилиш ишлари жадал олиб борилмоқда. Кенгайтирилиб, таъмирланган бу деҳқон бозори Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни арафасида ишга тушади.

Шанба куни Юнусобод мавзесида ҳам янги деҳқон бозори очилди. 13-кварталда 300 савдо ўринли, 19-кварталда ҳам деярли худди ана шунча савдо ўрнига эга бўлган янги бозор ишга тушди.

Тошкент шаҳрида деҳқон бозорлари шохобчаларининг тобора кенгайиб бораётганлиги энг аввало ҳамшаҳарларимиз манфаатларига хизмат қилади. Зеро, бозорлар юртимиздаги тўкинчилик рамзидир.

Оқила ҲУСАНОВА.

СУРАТЛАРДА: Ҳамза туманидаги Ғалабанинг 40 йиллиги ва Қишлоқ хўжалиги машинасозлиги мавзелари ҳамда Юнусободда очилган янги деҳқон бозорларида.

Виктор Багаев суратлари.

Мактаб - ўрта - олий таълим-илмий-тадқиқот институтлари шаклидаги илмий-маърифий комплексларни вужудга келтириш йўлидан бориш керак деб ўйлайман. Бунда илмий-техник тараққиётнинг устивор йўналишларига алоҳида эътибор бериш зарур. Ана шундай мустаҳкам алоқалар туфайлигина замонавий юксак технологияларда ишлай оладиган, бозор қонуниятларига мос янгича фикрлай биладиган мутахассисларни тайёрлашимиз мумкин.

Ислом КАРИМОВ.

МАКТАБ — ЎРТА — ОЛИЙ ТАЪЛИМ — ИЛМИЙ -ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТЛАРИ

Ана шундай илмий-маърифий комплекслар касб маҳорати ва маънавий-руҳий жиҳатдан замонавий соҳаларда ишлайдиган ёшларни тайёрлашга қодир

ҲОЗИРГИ ДАВР ТАЛАБИ

Ҳамза туманида жойлашган 166-мактаб қошидаги иқтисод-математика лицейи бошқа таълим муассасаларидан ўзининг ўқитиш услуби билан кескин фарқ қилади. Бу ерда қўлланилаётган таълимнинг «Мактаб — Олий ўқув юрти — Илмий-тадқиқот институти» комплекс услуби кўпчилик учун ҳали янгилик бўлса-да, лекин унинг туб моҳияти тушунарлидир. Мазкур ўқув муассасасини ҳақли равишда давримиз учун энг зарур бўлган инсонни тарбиялаётган маскан дейишмоқда.

Хўш, ушбу янги комплекснинг моҳияти нима билан изоҳланади? Умуман, замонамиз учун қандай инсон ҳозирда бениҳоя зарур? Бу саволимизга иқтисод-математика лицейи билан кўпдан буён ҳамкорлик қилиб келаётган Т. Қори-Ниёзий номли Узбекистон педагогика фанлари илмий тадқиқот-институтининг психология ва дефектология бўлими мудири, психология фанлари доктори Валентина Токарева шундай жавоб беради:

— Биз олиб бораётган таълимнинг янгича услубини уч босқичдан иборат синовга ўхшатиш мумкин. Уқиш жараёнида ўқувчи ана шу уч тўсиқдан ўта билиши керак.

Бир-бирига боғлиқ равишда олиб бориладиган «Мактаб — Олий ўқув юрти — Илмий-тадқиқот институти» комплекси уч йўналишга эга. Биринчи йўналиш шундан иборатки, мактаб бўлажак абитуриентларни лицей бўлмиш 10-11-синфлардан танлаб олиб, олий ўқув юртига тавсия этади. Кириш имтиҳонларида эса билими кучли абитуриентлар ичидан энг кучлилари танлаб олинади. Олий ўқув юртида ўз навбатида талабалар орасидан маълум бир соҳанинг энг қобилиятлиларини аниқлаб илмий-тадқиқот институтларига тавсия қилади. Бунинг учун мактабда махсус психологик машғулотлар ўтказилмоқда. Унда ҳар бир ўқувчи халқ хўжалигининг қайси соҳасига иқтидори кўпроқ эканлигини аниқлаб олиш билан бирга ижобий хислатлар, хусусан ўзига ишонч, муомала маданияти, одамлар билан ишлаш, раҳбарлик фаолияти кабиларни ҳосил қилади.

Иккинчи йўналишга кўра мактабдаги таълим олий ўқув юртларида қўлланиладиган ўқитишнинг шакл ва услубларига иложи борича яқинлаштирган даражада, яъни коллеквиумлар, маърузалар, синовлар, илмий манбаларга таянган ҳолда олиб борилади. Илмий-тадқиқот институтларида талабаларни амалий тажрибалар ўтказиш, илмий муаммоларни ҳал этиш йўлларини ишлаб чиқишга жалб этиш олий ўқув юртининг асосий вазифаларидан биридир. Учинчи йўналиш бўйича мактаб ўқитувчилари дарс давомида олимларнинг илмий ишлари юзасидан тажриба дарсларини олиб боришади. Бир вақтнинг ўзида олимлар ва олий ўқув юрти педагоглари шароитни ўрганиш учун мактабга жалб этиладилар. Тўртинчи йўналишда эса сўз юритилаётган уч муассаса ўртасида ўзаро мулоқотлар ўтказиш, ўқув дастурлари ишлаб чиқиш, қўлланмалар яратиш, тавсиялар киритиш кабилар назарда тутилган.

Уз номига кўра иқтисод-математика лицейида эртанги куннинг юқори малакали иқтисодчилари, банкирлари, тадбиркорлари, менежерлари, биржа ва маркетинг соҳаси мутахассислари тайёрланади. Улар жаҳон бозоридаги интеграция, илмий-техникавий тараққиётни чуқур англаган ҳолда юртимиз равнақига ўз ҳиссаларини қўшадилар. Бунинг учун мактабда барча шарт-шароитлар мавжуд. Моддий таъминот масаласида туманда жойлашган Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси кўмаклашмоқда. Лицейда «Бозор иқтисодиёти ва тадбиркорлик асослари» дарсини олиб борувчи Владимир Матвеев ўқувчиларга чуқур ва атрофлича билим бериш билан бирга шу курс бўйича махсус ўқув дастурини ҳам ишлаб чиққан. Мазкур дастур Ўзбекистон Педагогика фанлари илмий-тадқиқот институти тавсиясига кўра нашр этилди. Бундан ташқари ўқитувчилардан Людмила Горлова, Татьяна Порядина кабилар хизматини ҳам алоҳида таъкидлаш лозим. Улар Тошкент Давлат университетининг амалий математика факультети ўқитувчилари, математика фанлари номзодлари Шамиль Сибукаев ва Алексей Шульгинлар билан яқин алоқада бўлиб фаолият олиб боришмоқда.

Хўш, янги усулда олиб борилаётган таълим қандай натижалар бермоқда? Мактаб директори Лидия Матвееванинг айтишича, ҳозирга қадар лицей уч марта битирувчилар чиқарган бўлса, уларнинг 80 фоизи асосан Тошкент Давлат иқтисодиёти университети ҳамда Тошкент молия институтининг талабалари бўлишди. Бу ёшларнинг катта қисми иқтисод соҳасини танлашган. Битирувчиларнинг айримлари эса фан бўйича республика олимпиада ва танловларининг ғолиблари сифатида олий ўқув юртига кириш имтиҳонларисиз қабул қилинди.

Гарчи натижа кўрсаткичлари кишини бир қадар хурсанд қилса-да, муаммолар ҳам йўқ эмас. Валентина Андреевна биз сўз юритаётган комплексни бир дарахтга ўхшатади, унда мактаб дарахт танаси бўлса, олий ўқув юрти унинг шохчаларидир, илмий-тадқиқот институти эса гул ва мевалар. Аммо илдиз қани? Бу ўринда мактабгача тарбия муассасаси назарда тутиляпти. Шахсни шакллантиришда унинг гўдаклик даврини қўлдан бой бермаслик зарур, зеро инсон уч ёшидан дунёни англай бошлайди. Яна бир муаммо шундан иборатки, лицей таълимини олган ёшлар олий ўқув юртига келгач, оддий мактабдан чиққан ёшлар билан бир хонада таҳсил олишмоқда. Бу ҳол уларни дарс пайтида зериктириши, фанга бўлган қизиқиши, иқтидорини сўндириши табиий. Хулоса шуки, янгича усул ўз муваффақиятларини намоён қила бошлаган бўлса-да ҳали мукаммаллик даражасига етмаган. Лекин шундай бўлса ҳам 166-мактабнинг лицей синфларидаги ўқув машғулотлари билан танишган киши бу ерда эртанги кунимизнинг ҳақиқий эгалари, юртимиз довруғини дунёга таратадиган, уни жаҳоннинг ривожланган мамлакатлари қаторига олиб чиқадиган ёшлар тарбияланаётганига чин дилдан амин бўлади.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

СУРАТЛАРДА: 166-ўрта мактабдаги Иқтисод-математика лицейининг иқтисод ва менежмент фани ўқитувчиси В. Матвеев II-синф ўқувчиси О. Ленский билан; лицейнинг «Ўзбекистон иқтисодиёти» музейида илмий бўлим мудири Л. Ленская битирувчи ўқувчилар Б. Корчабоев ҳамда Д. Қувонбековлар даврасида; ўқитувчи О. Литвинова ахборотлар билан ишлаш хонасида машғулот олиб боряпти.

Рустам Шарипов олган суратлар.

Бугунги талабалар орасида эртанги олиму уламолар, зукко муҳандислар, фазогирлар, коинот кемасини бунёд қилишда ҳисса қўшадиган фан саркардалари борлигига шубҳам йўқ. Чунки Мовароуннаҳр иқтидорлар юрти бўлиб, етти улуғ олим дунё фанида довруғ солганку. Уларнинг бири Кавказда бўлса, қолган олтитаси, яъни аллома Ал-Бухорий, Ат-Термизий, Ибн Сино, Фаробий, Ал-Хоразмий, Абу Райҳон Беруний, Мирзо Улуғбек қолаверса Ҳабиб Абдуллаевлар олам тоғларнинг бағрида қандай маъданлар мавжудлигини башорат қилиб, одамларни лол қолдирган. Дунёнинг олий илмгоҳларида тиббиёт, кимё, алжабр, коинот фанларининг муаммолари ҳанузгача улар асос солган назариялар бўйича ўрганилмоқда.

БУ – ИҚТИДОРЛАР ВАТАНИ!

Ихтиро - иқтидорлар ватани Мовароуннаҳр деганимизнинг исботи шундаки, коинотга интилиш, фазогир ғилофи (скафандр) VI асрда ихтиро қилинган. Водопровод, яъни сувни юритиш қурилмаси Италияда эмас, нақ Бўка тумани маркази тепалигида Улуғбек кашфиёти асосида бунёд этилиб, тепаликда фаввора отилган. Жамбил, райҳон, анвойи гуллар, мевали дарахтлар экилган фаввора атрофига. Темир излар илк бор Бельгияда эмас Қўқон йўлида ётқизилган, ер ости (тоннели) қазилаётганда дўнгалаклар, темир излар топилган. Дунёда энг катта чўян қозонлар Мовароуннаҳрда ясалган-ку. Ойнаи жаҳон 1926 йили Шайхонтоҳур мадрасаси талабаси ихтиросида кашф қилиниб, икки уста иштирокида бунёд этилган, уни ўзбек ўғлони яратиб, кўчадаги Қўқон араваси ва мўйловли миршабни уй ичидаги ойнаи жаҳон орқали кўришган. Шатранж ўйинини ҳинду диёридаги ўзбек фарзанди ихтиро этган экан. Сўнгги дамларда эса минг йил илгари шахмат доналари билан бешикнинг сумагини шишадан тайёрлангани жаҳон аҳли олимларини ҳайратда қолдирди.

Мени ушбу сўзларни тўлқинланиб ёзишга ундаган нарса юртбошимизнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг биринчи сессиясида сўзлаган маърузалари бўлди. Ушбу маърузада шундай сатрлар бор: «Муҳтарам уламоларимиз айниқса ҳозирги босқичда ҳар бир йигит-қизимизни илм-маърифатли, диёнатли, юксак ахлоқли бўлишлари билан бирга, замонавий техника ва технологияларни пухта ўзлаштиришга даъват қилишлари лозим. Ёшларимиз исломий қадриятлар билан бир қаторда Коинот сиру асрорларигача бўлган дунёвий билимларни ҳам теран ўрганишлари зарур». Бу сўзлар ҳаётда ўзининг амалий аксини топишига ишонаман. Чунки биз оламга довруғ солган алломалар авлодларимиз. Шунинг учун ёшларимиз ҳар бир сабоқни ҳушёрлик билан ўзлаштириб ўз устида ишлаб изланиб яшасалар кўзланган мақсадга эришишилади. Уларнинг меҳнати зое кетмайди. Ватан бундай ёшларни муносиб тақдирлайди.

Анвар АҲМЕДОВ,
Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ КОНСТИТУЦИЯСИ АМАЛ ҚИЛМОҚДА

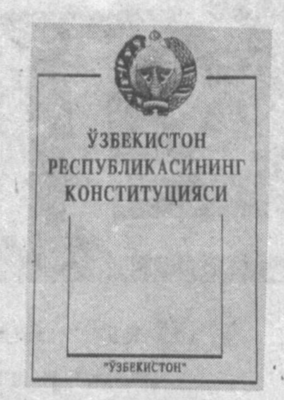

МУСТАҚИЛ ДАВЛАТ ПОЙТАХТИ

6-модда. Ўзбекистон Республикасининг пойтахти — Тошкент шаҳри.

Энг қадимги даврларда оддий бир манзилгоҳ сифатида ташкил топган ва 2000 йилдан ортиқ тарихга эга бўлган Тошкент ҳозирги вақтда жаҳондаги энг йирик шаҳарлардан бири, Ўзбекистон Республикасининг пойтахтидир.

Узоқ ўтмишга назар ташлар эканмиз, Тошкентнинг тарихда турлича номлар билан аталганлигининг гувоҳи бўламиз. Бизгача етиб келган ёзма манбаларда Тошкентнинг энг қадимги номи Чоч бўлганлиги кўрсатилади. Урта Осиё, жумладан, Чоч ҳам араблар томонидан босиб олинганидан кейин (VIIIасрнинг бошларидан) «Чоч» эндиликда «Шош» деб юритила бошланган. Чунки араб алифбосида «ч» ҳарфи йўқлиги учун унинг ўрнига «ш» ҳарфи ишлатилган. Илк ўрта асрларда у «Чоч», «Шош», «Шошкент», «Маданият аш-шош», «Бинкат» ва «Таркан» деб номланган. Масалан, X асрда яшаган араб географи Истоҳрийнинг «Китоб алмасолик вал-мамолик» («Йўллар ва мамлакатлар тўғрисида китоб»)да Шошнинг бош шаҳри Бинкат деб кўрсатилади. Фирдавсийнинг «Шоҳнома» асарида Чоч ўзининг камон ва ўқ-ёйлари билан машҳур бўлганлиги эслатилади.

Шаҳар Тошкент номи билан даставвал XI асрнинг машҳур алломалари Абу Райҳон Беруний ва Маҳмуд Қошғарийнинг асарларида тилга олинади. Беруний «Ҳиндистон» асарида Тошкентнинг келиб чиқиши тўғрисида сўз юритиб, «Тош» сўзи асли туркча исм бўлиб, «Шош» кўринишини олган, Тошкенд — тошли қишлоқ демакдир», деб изоҳлайди. Маҳмуд Қошғарийнинг маълумоти бўйича Тошкент шаҳри XI асрнинг охирлари ва XII асрларда «Таркан» деб ҳам юритилган. Машҳур «Бобурнома»да ҳам Тошкент номи тилга олинади.

Шу тариқа, XVI — XVII асрнинг бошларида Тошкент атамаси шуҳрат топиб, унинг қадимги Чоч, Шош ва Бинкат номлари аста-секин муомаладан тушиб қолади.

Тошкент биринчи марта 1924 йилда Ўзбекистон ташкил топгандан кейин унинг пойтахти деб танланган эди. Лекин 1925 йил 3 апрелда пойтахт Самарқандга кўчган. Бироқ 1930 йил 17 августда қабул қилинган махсус қарор билан пойтахт яна Тошкентга кўчирилган.

Жаҳондаги ҳар қандай мустақил давлат сингари Ўзбекистон Республикасининг ҳам пойтахти Асосий Қонунда алоҳида эътироф этилган.

Умуман пойтахт деганда нимани тушунамиз? Пойтахт — бу давлатнинг асосий шаҳри, мамлакатнинг маъмурий-сиёсий маркази. Пойтахт одатда давлат ҳокимияти ва давлат бошқарувининг олий органлари, шунингдек олий суд, ҳарбий ва бошқа марказий муассасалар жойлашган шаҳардир. Кўп ҳолларда пойтахт мамлакатнинг иқтисодий маркази ҳамдир. Лекин баъзи мамлакатларда иқтисодий марказ пойтахт бўлмаслиги ҳам мумкин. Масалан, АҚШ пойтахти Вашингтон шаҳри бўлса, лекин унинг иқтисодий маркази Нью-Йорк шаҳри ҳисобланади. Қоида бўйича, пойтахтга махсус бошқарув режимига эга бўлган алоҳида маъмурий бирлик ажратилади. Масалан, Франция пойтахти Париж ҳам ана шундай шаҳарлардан.

Шундай қилиб, азим ва навқирон Тошкент ҳозирги вақтда Ўзбекистон Республикасининг асосий шаҳри ва маъмурий-сиёсий марказидир. Бу ерда Ўзбекистон Фанлар Академияси ҳамда илмий, маданий-маърифат муассасаларининг кенг шохобчалари мавжуд.

Тошкент — республиканинг йирик саноат марказларидан бири бўлиб, унда халқ хўжалигининг деярли барча соҳаларини қамраб олган 200 дан ортиқ корхона ишлаб турибди.

Тошкент — Ўрта Осиёдаги энг йирик транспорт тармоғи бўлиб, унинг аэропорти халқаро аҳамиятга эга.

Тошкентни ҳақли равишда тинчлик, дўстлик ва қардошлик шаҳри деб аташади. Бу ерда ижтимоий тараққиёт, фан, техника, маданият ва санъат масалаларига бағишланган халқаро миқёсдаги анжуманлар мунтазам ўтказилади.

Тошкент дунёдаги кўпгина шаҳарлар — Тунис, Патиала, Карочи, Триполи, Марокаш, Скопье, Сиэтл, Мапуту, Урумчи ва бошқалар билан биродарлашган.

1989 йилда Тошкент халқаро тинчлик йили тадбирларида фаол иштирок этганлиги муносабати билан Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қарорига биноан унга «Тинчлик элчиси» фахрий унвони берилган.

Кейинги вақтларда Тошкентнинг пойтахт сифатида аҳамияти янада ошиб бормоқда. Дунёнинг кўп мамлакатлари билан халқаро муносабатлар ўрнатилмоқда. Пойтахтимизда кўплаб чет эл дипломатик ваколатхоналари фаолият кўрсатмоқда.

Тошкентда икки миллиондан ортиқ аҳоли яшайди. Бу ерда юздан зиёд миллат ва элатларнинг вакиллари истиқомат қилади. Бу ерда турли ноёб ўтмиш обидалари ҳам сақланиб қолган. Юнусхон мақбараси, Қаффол Шоший мақбараси, Кўкалдош мадрасаси, Бароқхон мадрасаси ва бошқалар. Шунингдек, пойтахтимизда кўплаб замонавий бинолар савлат тўкиб турибди. Улар Тошкентнинг ҳуснига ҳусн қўшмоқда.

Ҳайдарали МУҲАМЕДОВ,
Тошкент Давлат юридик институти ўқитувчиси.

Фан уфқлари

ЖАҲОН АНДОЗАЛАРИГА ИНТИЛИБ

Узбекистон Фанлар академияси раёсатининг ташаббуси билан 1994 йилда Фанлар академияси тизими ўқув базасида юқори малакали илмий мутахассислар тайёрлаш илмий ўқув маркази барпо қилинганди. Бундан кўзланган мақсад ёш олимларни жаҳон андозаси талабига жавоб берадиган янги дастурлар асосида ўқитишдан иборат эди. Қисқа вақт ичида ижтимоий фанлар, хорижий тилларни ўрганиш, информатика ва ҳисоблаш техникаси мажмуалари ташкил этилиб, замонавий аппаратура ҳамда янги ўқув қуроллари билан жиҳозланди, шунингдек юқори малакали ўқитувчилар ва мутахассислар жалб этилди.

Юқори малакали мутахассислар тайёрлашнинг ўзига хос тизимини барпо қилиш, айни вақтда ёш олимларнинг марказлашган ўқув-таълим ишлари сифатини яхшилаш ва унинг самарадорлигини ошириш мақсадида марказнинг профессор ва ўқитувчилари қатор амалий-ташкилий ҳамда ижодий ишларни олиб бордилар. Республикадаги етук файласуфлар ва қатор ижтимоий фанлар вакилларидан иборат илмий-ижодий гуруҳ вакиллари «Фалсафа фанининг услубий муаммолари» номли янги дастур ишлаб чиқишди. Мазкур дастур республика Олий аттестация комиссияси раёсати муҳокамасига тавсия қилинди ва унинг расмий тасдиғидан ўтказилди. Бугунги кунда бу дастурдан республикамизнинг барча олий ўқув юртлари, илмий муассасалари ва илмий ишлаб чиқариш бирлашмаларида ўқув қўлланма сифатида кенг фойдаланилмоқда. Мазкур дастурга шундай ижодий ёндошилганки, ёш олимлар жаҳон фалсафий мерослари билан бир қаторда мамлакатимизнинг бой фалсафий, маданий мероси ҳамда аниқ фанларнинг методологик муаммоларини ўрганадилар.

Информатика ва ҳисоблаш техникаси асосларини ўрганиш ҳар бир ёш олим ва изланувчилар учун шарт қилиб қўйилиши ўзининг яхши натижаларини бермоқда. Фан ютуқларида илмий изланишлардан тобора кенгроқ фойдаланиш бугунги куннинг талабига айланди. Шунинг учун ҳам информатика мажмуи профессор-ўқитувчилари компьютер-ҳисоблаш техникасининг энг илғор ютуқлари билан ёш олимларни таништириб, унда ишлаш қонуниятларини ўргатиб келмоқдалар. Компьютер техникасидан фойдаланган ҳолда тест тизими устида олиб борилаётган илмий тадқиқот ишлари ҳам диққатга сазовордир. Шунингдек марказ олимлари лотин графикасига асосланган ўзбек тилини ўрганиш борасида техника университети олимлари билан ҳамкорликда илмий тадқиқот ишлари олиб бормоқдалар.

Шуни айтиш кераккки, чет тилларни жадал суръатда ўрганишнинг дифференциаллашган усуллари кенг қўлланилмоқда. Бунинг учун чет тилида оғзаки сўзлашиш кунлари, ўзаро мулоқот, илмий мунозара, суҳбат юритиш каби усуллардан фойдаланилмоқда. Бу каби самарали, ижодий тарзда, замонавий услубларда ўқитиш учун аввало ўқитувчиларнинг билими ва маҳорати юқори бўлиши керак. Шуни ҳисобга олган ҳолда барча инглиз тили ўқитувчилари Америка Қўшма Штатлари, Англияда таҳсил кўрдилар ва тажриба орттирдилар.

Укув даргоҳида 350 нафардан зиёд ёш бўлғуси олимлар таҳсил кўрмоқда. Улардан 30 нафари хорижий юртлардан келишган. Марказ ўз фаолиятини замон талаблари даражасида ташкил этишда илмий-ўқув услубий кенгаш фаоллари ҳамда Узбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг етук олимлари, академиклар ҳамкорликда иш олиб бормоқда.

Илмий-ўқув услубий ишларга Ё. Х. Тўрақулов, И. С. Искандаров, М. М. Хайруллаев, А. А. Асқаров каби фан арбоблари жалб қилинган. Назарий ва амалий машғулотлар етук олимлар ва мутахассислар томонидан олиб борилаяпти. Илмий ўқув маркази юқори малакали илмий мутахассислар тайёрлаш ишларини жадаллаштириш мақсадида Узбекистон Республикаси Фанлар академиясининг Қорақалпоғистон ва Самарқанд вилояти бўлинмаларида ўз шохобчаларини очиш тараддудини кўрмоқда.

Шуни ҳам эътироф этиш жоизки, гарчи илмий-ўқув марказида малакали кадрлар тайёрлашнинг замонавий ягона тизими барпо қилишга эришилганига қарамай, ҳали унинг амалий фаолиятида ечилмаган муаммолар ҳам бор. Хусусан, аспирант ва изланувчилар етарли равишда зарур бўлган ўқув-услубий ашёлар билан таъминланмаган, ўзбек тилида чоп этилган дарсликлар, ўқув қуролларига бўлган тақчиллик ҳамон сезилиб турибди. Докторант, аспирантлар юқори савияда таҳсил кўришлари учун уларни энг янги, сўнгги техника ютуқлари асосида ишланган компьютер билан таъминлаш муаммо бўлиб қолмоқда. Айни бир вақтда жиҳозланган замонавий компьютер синфларига муҳтожлик сезилаяпти. Аудио, видео аппаратлар ва кассеталарига бўлган талаб ҳам қондирилгани йўқ.

Дония ЗОКИРОВА.

Фахрийлар кенгашлари фаолиятидан

ТЕРАК — ЭЛГА КЕРАК

Вазирлар Маҳкамасининг «Саноат теракчилигини ривожлантириш ва бошқа тез ўсувчи ёғочбоп дарахтларни барпо этишга оид чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори биз фахрийларни ҳам умумхалқ бойлиги бўлган хўжалик теракчилигини барпо этиш сари чорлади. Зеро, ҳар бир куб метр терак ёғочидан 280 килограмм целлюлоза ёки қоғоз, 160 килограмм сунъий шойи ёки 170 килограмм сунъий жун, 2 дона автомобиль шинаси, 180 жуфт калиш, 4000 жуфт шойи пайпоқ, 600 та трикотаж костюм, 90 литр спирт ва бошқа кўпгина маҳсулотлар олиш мумкиндир.

1994 йил февраль ойида Мирзо Улуғбек тумани фахрийлари кенгашиб, катта майдонда теракзор ташкил қилиш ташаббуси билан туман ҳокимлигига мурожаат қилдилар. Бизга фахрийларнинг сўлим оромгоҳи ҳудудидан ер ажратиб берилди. У ерга қарияларимиз енг шимариб ўн минг туп Калифорния терак қаламчасини экдилар. Тўлиқ ундириб олинган теракларнинг бўйи ҳозир уч ярим метргача етди.

Ғалабанинг 50 йиллиги шарафига бу йил яна икки минг туп терак экишга аҳд қилдим. Ҳозир тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. «Олтинтепа-10» маҳалласи ҳудуди, Қорасув анҳори қирғоғи теракзор қилишга тайёрлаб қўйилди, чархпалак орқали бу ерга сув чиқариляпти.

Фахрийларимиз бундан ташқари ўзлари яшаб турган уй ва маҳалла ёки корхоналари ёнига бештадан терак қаламчаси ва биттадан мевали кўчат экишга қарор қилдилар.

«Яхшидан боғ қолади» деганларидек, ҳаёт машаққатларини елкаларида кўтариб, ёвуз душмандан Ватанни омон сақлаб, фронт ва уруш орқасида матонат кўрсатган фахрийлар ўзларидан боғ-роғ ва ўрмонзорлар қолдириш ниятидалар.

Алпон ЗОИРОВ,
Мирзо Улуғбек туман уруш ва меҳнат фахрийлари кенгашининг раиси.

Ойбекнинг 90 йиллиги олдидан

Ҳаким НАЗИР,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси

УСТОЗНИНГ ТАБАРРУК СИЙМОСИ

Бу табаррук зотнинг исми шарифини дастлаб ўсмирлик чоғимда эшитгандим. Кимдан десангиз, ўша йиллар молия институти талабаси бўлган қўшним — мендан уч ёшча катта дўстим Муҳаммаджон ака Турсуновдан. У ўзининг янги муаллими Мусо Тошмуҳаммад ўғли ҳақида менга тўлиб-тошиб гапиргучи эди. Муаллим жуда ёш, эндигина Давлат дорилфунунининг иқтисод факультетини битириб чиққан бўлса-да, билимдонликда, оқилу донoликда тажрибали устодлар, синчков мураббийлардан қолишмас экан. У илмининг чуқурлиги, файласуфона донишмандлиги билангинамас, чин инсоний фазилатлари билан ҳам талабалар меҳр-муҳаббатини ўзига тортибди. «Яна бахтимизга унинг камсуқумлигини, ҳаммадан ҳам шоирлигини айтинг, — дерди Муҳаммаджон ака завққа тўлиб. — Биз билан ака-укадай апоқ-чапоқ бўлиб элакишиб кетди. Бизга биринчи шеърлар китобини совға қилди. Биз кўпчилик бўлиб ўқиб чиқдик. Зўр шоир экан у!..» Муҳаммаджон акада болаликдан шеъриятга ҳавас кучли эди. Ҳаваси яна ортди. Навоий, Чўлпонларнинг шеърлари қаторида Ойбек домланинг қатор шеърларини ёддан ўқиб турарди. (Умуман дўстим молия-иқтисод соҳасида олимлик даражасига ва катта мартабаларга етишганда ҳам биринчи севимли устози Ойбекни тез-тез эслаб турганы ёдимда).

Табиийки, ўша кезлардан тортиб, мендаям бу устоднинг ижодига ва ўзига ҳам қизиқиш бошланганди.

Ўн етти ёшимдан «Ленин учқуни» (ҳозирги «Тонг юлдузи») газетаси таҳририятида ишлай бошларканман, таниқли ёзувчиларни, шу жумладан Ойбек домлани ҳам кўриш имкони туғилиб қолганди. Биз билан ишлайдиган болалар шоири Зафар Диёр газетамизга шоирларни қатнаштиришга ҳаракат қиларди. Бир куни «Ойбек домлани ҳам шеър беришга кўндирдим!» деб хушхабар келтирди. Кўп ўтмасдан Ойбек домла таҳририятимизга кириб келди. Очиқ чеҳрасидан нур ёғилган, зиёлича башанг кийинган, кўз қарашлари ўткир бу йигит ўзини оддийгина тутиб, ҳаммамиз билан эски танишлардай қуюқ омонлашди. Чўнтагидан бир қоғоз олиб, шеърини ўқиб берди. «Маъқул топсанглар чиқарарсизлар» деди-да хайрлашди. Бу камтар ва камгап одам билан бемалол сўзлаша олмаганимиздан армонда қолдик. Ойбек домланинг матбуотда эълон этилган ҳар битта шеъри, мақоласини чанқоқлик билан ўқийдиган бўлдик.

Уруш олдидан эълон қилинган «Қутлуғ қон» романини ихлосмандлар кўзга суртгудай бўлиб, қўлдан-қўлга олиб ўқиганмиз. Чинданам ўзбек халқининг инқилобдан бурунги турмушини теран ва ҳаққоний акс эттирган бу романи билан Ойбек буюк Абдулла Қодирий реалистик романчилик мактабининг муносиб давомчиси деб тан олинганди. Сўз санъаткорининг «Навоий» романи эса шоҳ асар сифатида яна ҳам каттароқ довруғ қозонганди. Мазкур романлар ўзларининг мазмун бойлиги билангинамас, бадиий баркамоллиги, уларда яратилган образларнинг етук ва ёрқинлиги билан ҳам диққатга сазовор эди. Шунингдек бу асарлар ўз миллий қобиғини ёриб чиқиб, собиқ Иттифоқ китобхонларига ва хорижий элларга етиб боргани, халқимиз ҳаёти ва шарқона ўзига хос характеридаги бой фазилатларни оламга кўз-кўз қилгани билан ҳам қимматлидир.

Ойбекни ёшликданоқ бекорга «домла» деб улуғлашмаган. Каттаю кичик истеъдод соҳиблари унга ҳавас билан эргашишганди, ундан бадиий сўз сеҳрининг сирларини ўрганиб олишга интилишгани рост. Ойбек домлада худо берган туғма истеъдод жуда мўл, жуда қудратли эди. Абдулла Қаҳҳор бундай истеъдодни ер қаъридаги конга қиёс қилади ва дейди: «Бу кон — истеъдодни қазиб олиш учун аввало катта ақл, ундан кейин катта билим, матонат, куч, ғайрат, буларнинг устига дард бўлиши керак. Катта истеъдод эгаси Ойбекда мана шу хислатларнинг ҳаммаси мавжуд. Ойбек мана шу хислатлари билан халқимиз маънавий хазинасига катта бойлик қўшди». Чиндан-да, бизнинг адабий авлодимиз учун устоддан ибрат олгулик жиҳатлари қанчалик сероб бўлган бўлса; ҳозирги авлод учун ҳам шунчалик мўллиги аён.

Домлани эслаганимда унинг яна бир ибратомуз хизматини айтмасдан ўтолмайман. Гап унинг болалар адабиётига ва болалар ёзувчиларига муносабати устида. Жумҳурият Ёзувчилар уюшмаси ташкил топганига олтмиш йил бўлган бўлса, шу давр мобайнида янги ўзбек реалистик болалар адабиёти таркиб топди. Унинг ривожига Айний, Ғафур Ғулом, Ҳамид Олимжон, Ғайратийлар қаторида Ойбек ҳам муносиб ҳиссасини қўшди. Ижодининг илк палласида болаларни шеър, эртаклар билан сийлаган бўлса, кейин «Болалик», «Алишернинг ёшлиги» қиссаларини инъом этди. Бу асарлар образларининг ранго-ранглиги, тилининг шоирона ширалиги ва соддалиги, болалар дунёсига яқинлиги билан ёш китобхонларни ўзига тортди.

Юқорида айтганимдай, Ойбек домла хислатидаги камсуқумлик, меҳрибонлик ва самимийлик болалар ёзувчиларини унга яқин қилиб қўйганди. Жумладан, Қуддус Муҳаммадий янги шеър ёзганда тўғри Ойбек аканинг уйига бориб ўқиб бериб тургани, ундан тегишли маслаҳатлар олгани маълум. Қудрат Ҳикмат ҳам домлага кўп учрашгани, унинг ижодий ва моддий ёрдамидан баҳраманд бўлиб фахрлангани эсимизда. Ўзим домла билан кам учрашган бўлсам-да, аммо бир мулоқот сира ёдимдан чиқмайди. 1951 йили Москвада бўлган адабиёт ва санъат ўн кунлигига (у вақтлар мен жумҳурият радиоэшиттириш Давлат Қўмитасида ишлайман. Ёзувчилар Уюшмасига камдан-кам бораман) тайёргарлик бораётганидан унча-мунча хабардор бўлиб тураман. Бир куни Уюшмадан менга қўнғироқ бўлди. Ойдин опа чақирибди. (Ойдин Собирова ўзбек аёлларидан чиққан биринчи носир бўлиб, ҳикоячиликда ном чиқарган, Ёзувчилар уюшмаси мутасаддиларидан, болалар адабиёти кенгашига бошлиқ эди). Мени Ойдин опа: «Дарагинг йўқ, укам, Уюшма аъзоси деган ўзини кўрсатиб турмайдими!», деб гина билан кутиб олди. Менга ҳадди сиғарди. Радиода анча йил ёнма-ён ишлашгандик. Ижодим билан яхши таниш эди. Ойдин опа шу заҳоти шаштидан тушди-да, «табриклайман» деб қўлимни қисиб қўйди. Ҳайрон бўлдим. Айтишича, мени ўн кунликка борадиганлар рўйхатига киритишибди. Ўйлаб тушимга кирмаган гап бу: «Ўн кунликка саноқли одамлар боради деб эшитувдим. Булар ичида мен нима қилиб юрибман. Уюшмага яқинда аъзо бўлган бўлсам. Энди учта китобим чиққан бўлса!» Хулласи Уюшма ҳайъати маслаҳатлашиб, ўн кунлик иштирокчилари қаторига икки болалар ёзувчисини ҳам киритадиган бўлишибди — Қуддус Муҳаммадий билан мени. Дафъатан тилимга: «Домлалар нима дейишди?» деган савол келди. «Ойбек ҳам, Абдулла Қаҳҳор ҳам рози бўлишди-да», деди Ойдин опа ва мени раис хонасига бошлади. Қоғозларга ўралашиб ўтирган Ойбек ака мени очиқ чеҳра билан кутиб олди. Ҳол-аҳвол сўрашгандан сўнг, тезлик билан иккита ҳикоялар тўплами учун қўлёзмаларимни тайёрлаб келишим кераклигини уқтирди: бири — болаларга ёзганларимдан, иккинчиси — катталар учун ёзганларимдан. «Аммо ҳикояларнинг пишиқ-пухталарини танлаш керак, катта даврага тушганда уялиб қолмайлик!» дея огоҳлантириб қўйди. Москвадан рус ёзувчилари келишиб, ўн кунликка аталган асарларни таржима қилишаркан. Ойбек ака олдидан қанчалик кўнглим кўтарилиб чиққанини қўяверинг. Қўлёзмаларимни домла тайинлаганча саралашга киришдим, тайёрлаб уюшмага етказдим. Орадан бир ойча ўтгач, москваликлар келишиб, ўн кунликка аталган асарлар (сўзма-сўз таржималар) билан танишаётганларини, баъзилари эса ўзларига ёққан асарларни танлаб олиб, бадиий таржима ишига киришганларини эшитдим. Менинг ҳикояларим нима бўлаётганини билолмай юрагим така-пука эди. Бир куни Ойдин опа қўнғироқ қилиб қолди. Айтишича, менинг қўлёзмаларимни Борис Зубавин деган таниқли ёзувчи олиб, таржима қила бошлабди. У мени кутаётганмиш. Ойбек домла бу гапдан хабар топиб: «Ҳаким Назирга айтинг. Унақа меҳмонга бепарво бўлмасин!» дебдилар. Бу танбеҳни эшитибоқ, Дўрмондаги ижод уйига чиқиб бордим. Борис Зубавин билан танишдим. У жуда очиқ, хушчақчақ йигит экан: «Сени чорлаб чақирмасам ҳам келмас экансан-ов?» дея ҳазил қотиб қўйди. Биринчи лаҳзаданоқ ўртамизда ижодий суҳбат қизиб кетди...

1950 йилда бошланган бу ижодий дўстлик чорак асрдан кўпроқ давом этиб, Борис Зубавин таржимасида Москва «Болалар адабиёти» нашриёти ва бошқа нашриётларда ўндан ортиқ китобим чоп этилди.

Мен ва мен тенги адабий авлод ижодига саховат билан оқ йўл берган жонкуяр мураббийлар қаторида буюк истеъдод соҳиби, бадиий сўз заргари устод Ойбекдай табаррук ва олижаноб сиймолар бор бўлганидан ҳар қанча фахрлансак арзийди!

Пойтахтимиздаги Улуғбек номли 230-мактабнинг информатика фани ўқитувчиси Муяссар Шоусмонова ўн йилдан ортиқ вақтдан бери ёш авлодга таълим-тарбия бериб келмоқда.

СУРАТДА: Муяссар Шоусмоновани дарс ўтаётган пайтда кўриб турибсиз.

Ҳакимжон Солиҳов олган сурат.

ЯНГИЛИК ТАРҚАТУВЧИ

Қосимжон одатдагидек республикамизда чиқадиган газета ҳамда журналларни тартиб билан халтасига солиб ўзи хизмат қиладиган масканга жўнаркан, маҳалла чойхонасига бир зум кириб ўтишни унутмади. У ҳар галгидек йиғилганлар билан салом-алик қилгач, газеталарда чоп этилган қизиқарли мақолаларни ўша ерда ҳордиқ олаётган нафақахўр отахонларга ўқиб берди. Сўнгра чойхонадан чиқиб хонадонма-хонадон кезиб кетди. «Тошкент оқшоми», «Ўзбекистон овози», «Халқ сўзи», «Ўзбекистон адабиёти ва санъати», «Маърифат», «Туркистон» каби газеталарни обуначиларга тарқатишга тушди.

Қосимжон Обидов мана йигирма йилдан бери алоқа хизматида ишлаб келмоқда. Ҳозирги кунда у 700151 алоқа бўлимининг хизмагчиси. Ҳар куни бу фидойи инсон «Пахтакор» маҳалласининг «Қуёш нури» «Марс» каби олтита кўчалардаги 300 га яқин хонадон газетхонларига холис почта хизмати кўрсатади. Пенсияларни нафақахўрларга ўз вақтида етказиб, уларнинг «раҳмат»ига сазовор бўлмоқда.

Бундан ташқари у маҳалла фаолларидан ҳисобланади. Шунинг учун тўйларимиз ҳамда маъракаларимизда ҳам астойдил хизмат қилади. Бутун маҳалла аҳли алоқа ходими Қасимжон Обидовни чин дилдан ҳурмат қилади. Чунки у обуначиларга астойдил хизмат кўрсатиб келмоқда.

Омон САЙДАМИНОВ.

МУСИҚАЛИ ДАСТУР

Шаҳримиздаги Кўзи ожизлар маданият саройи қошида фаолият кўрсатаётган «Саховат» ашула ва рақс дастаси ижодий жамоаси «Бир қуёш отмоқда бу Ватан узра» деб номланган янги концерт дастурини тайёрлаб, санъат шинавандалари ҳукмига ҳавола этдилар. Истиқлол, она юрт тараннум этилган куй-қўшиқлар, жозибали рақслар санъат ихлосмандлари томонидан катта қизиқиш билан кутиб олинди.

Дастур муаллифлари, дастанинг бадиий раҳбари Исроил Орипов ва мусиқа раҳбари Аҳроржон Раҳмонов, концерт иштирокчиларидан Ўринбой Эрматов, Ботиржон Қосимов, Шарифжон Бегматов, Ботиржон Тўлагановларнинг дилга яқин, киши қалбига оромбахш этувчи наволари концертга файз бағишлади.

Дония ЗОКИРОВА.

Дил тубидан
ҚАДР

Биз интиқлик билан кутган фасллар келинчаги навбаҳор келди. Қаҳратон изғиринларини енгиб, ортда қолдириб она замин уйқудан уйғонди. Кўкламнинг майин эсаётган шабадаси дарахтлардаги куртакларга қўниб, қўшиқ куйлайди. Қир-адирлар кўм-кўк майсаларга бурканган. Момоларимиз неваралари келтирган баҳорнинг илк даракчилари бойчечакларни кўзларига суртишиб, юртга омонлик тилашяпти.

Халқимизда шундай нақл бор: «Яхшидан боғ қолар». Маҳалламизда шундай инсонлардан бири Тўлқин ака эдилар. Бугун улардан қолган боғ баҳорий либосга бурканган. Боғда очилган атиргул, чиннигул атрофга хушбўй ҳид таратиб ўзгача файз бермоқда. Кўклам кезлари боғдаги ток баргларидан териб олсак, ёз кунлари ток узумини маҳалла болалари маза қилиб ейишади.

Бугун Муҳаббат опамлар билан баҳорий суҳбат қурдик. Ўтганларни ёдга олдик. Ток баргларини ёзиб, шўра кўрсатибди. «Бу йил узум яхши ҳосил қилса керак»,— дедилар Муҳаббат опа кўзларида ёш пайдо бўлиб. Бу кичкинагина, аммо файзли боғ яхши бир инсонни ёдга солди. Инсон токи ҳаёт экан, тирикликнинг қадрига етайлик, эъзозлайлик.

Мушаррам АБДУРАҲМОНОВА.

«Сўнмас шон-шуҳрат» танловига
АФСОНАВИЙ ЗЕБОХОН

Мана, ярим асрдирки, санъат шинавандалари ҳассос кинорежиссёр Наби Ғаниевнинг «Тоҳир ва Зуҳра» кинофильмини зўр иштиёқ билан томоша қилиб келмоқдалар. Севги, вафо, садоқат, адолат достони бўлган бу ҳаётий, ҳузурбахш фильм бутун жаҳонни кезиб чиқди десак, янглишмаймиз.

Бу ерда гап мазкур фильмнинг яратилиш тарихи, унинг муваффақияти сири, бадиий савияси ҳақида эмас, балки бир иштирокчиси билан боғлиқлигидадир. Эътибор берсангиз, фильмдаги Хоразм шоҳининг қизи Моҳим образини номи тилларда достон бўлган иқтидорли актриса Зебо Ғаниева яратганлигининг шоҳида бўласиз. Моҳим образининг нақадар жонли ва тўлақонли чиққанлиги ҳаммага маълум. Афсуски, бу Зебо Ғаниева экранда яратган яккаю ягона ролдир. Чунки...

Асли андижонлик бўлган Зебохон ота-онасидан эрта ажралиб, Тошкентга келиб қолган, ишчилар факультетида таълим олган, ўзбек давлат филармониясида ишлаб, Муҳиддин Қориёқубов, уста Олим Комилов, Тамарахоним ва Мукаррама Турғунбоевалардан рақсга тушиш, лапар айтиш сирларини ўрганиб, эл назарига тушган эди. Унинг санъаткор ҳамкасблари билан Катта Фарғона канали қурилиши қатнашчиларига берилган концертларда қатнашгани маълум.

— 1940 йилнинг бошларида Ўзбекистондан 25 киши Москвадаги Луначарский номидаги Давлат театр санъати институтига ўқишга келдик, — дея ўтган кунларни сўзлаб берган эди Зебо Пошшаевна суҳбатларимизнинг бирида. — 1941 йилнинг ёзида имтиҳонларни топшириб бўлиб, Тошкентга, таътилга отланган пайтимизда тўсатдан уруш бошланиб қолди. Энди уйга эмас, урушга отландик. Даставвал ҳамширалар тайёрлаш қисқа курсида малакали шифокорлардан ярадорларга биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш сабоғини олдик. Сентябрь ойининг бошларидан ҳарбий хизматга кўнгилли равишда ёзилиб, мерганлар полкига келиб қўшилдим. Кейин пойтахт мудофаасидаги жанговар операцияларда қатнаша бошладим. Кунларнинг бирида душманнинг Михнево районида жойлашган ўт очиш нуқталарини эгаллаш ҳақида буйруқ олдик. Тонг отар пайти ниқобланган ҳолда пана жойда туриб, биз томон турна қатор бўлиб силжиётган душман танкларини аниқ нишонга олиб, биринкетин қийрата бошладик. Саросимага тушган душман мажақланиб, ёндирилган танкларию, ўликларини жанг майдонида қолдириб, чекинишга мажбур бўлди. Биз бундан янада руҳланиб, кейинги жанговар топшириқларни ҳам муваффақиятли бажаришга киришдик. 1942 йилнинг май ойида катта ва кичик Вралово қишлоқларини душмандан озод қилишда фаол иштирок этганим эвазига «Қизил Юлдуз» ордени билан тақдирландим.

Шу тариқа 130-ўқчи дивизиянинг моҳир мергани ва жасур разведкачиси Зебо Ғаниева 16 марта «тил» келтириш операциясида фаол қатнашиб, 128 фашистни ер тишлатди. Бироқ, у 1942 йил августидаги жангларнинг бирида оёғидан қаттиқ яраланди.

— 1942 йилнинг кузидаги одатий жанговор сафарларимизнинг бирида Шимолий-Ғарбий фронт жангчиларига концерт кўрсатиб юргандик, — дея ҳикоя қилади Ўзбекистон халқ артисти Гавҳар Раҳимова, — қисм командирларидан бири бизга мурожаат қилиб қолди: «Бир юртдошларингиз медсанбатда қаттиқ яраланиб ётибди. Москвага жўнатишимиз керак, самолёт кутаяпмиз, бир неча кундан бери. Агар бориб кўрсангизлар яхши бўлармиди».

Биз дарров бир гуруҳ ўзбекистонлик жангчи санъаткорлар ансамблимизнинг сиёсий ишлар бўйича раҳбари, филармониямизнинг ўша пайтдаги бошлиғи Ҳабиб Раҳмонов бошчилигида даволаш корпусига отландик. Ярадор юртдошимиз аёл киши эди. Юзларида қатра қон йўқ. Аҳволи оғир. Мен уни таниб қолдим. У ўзимизнинг ЗЕБО.... Зебо Ғаниевага ўхшарди. Дилимдаги дарров тилимга кўчди.

— Вой тавба, худди Зебога ўхшайди-я!

— Қайси Зебо? — сўради Ҳабиб ака менга ҳайрон бўлиб.

— Филармониядаги-чи.

Ярадорнинг кўзлари юмуқ эди. Биз ҳамширага юзланиб, унинг кимлигини суриштирдик. У ярадорнинг ёстиғи тагидан маълумотномани олиб бизга узатди. «Зебо Пошшаевна Ғаниева, 11-рота сапёри, жангда яраланган...» Зебо кўзини очгач, биз у билан қучоқлашиб кўришдик. Бу дийдорлашув аччиқ-аччиқ кўз ёшлари билан ювилди. Ўша дийдорлашув сабаб, ҳаммамиз эрталабгача мижжа қоқмадик. Янги, жанговор қўшиқ туғилди. Унинг сўзини Бобораҳим Мирзаев, мусиқасини эса Фахриддин Содиқов ёзди. Қизларимиз унинг сўзларини ўрганиб эрталабгача тайёрлашди. Эрталаб ўзбек қизи, мерган лейтенант Зебо Ғаниева шарафига концерт бердик. Унинг ҳақидаги қўшиғимиз шундай бошланади:

Сен қурол олдинг қўлингга, эл учун, шонинг учун,
Гул диёринг, ёру дўстинг ҳам қадрдонинг учун,
Қақшатар отган ўқинг, шарманда ёвлар тўдасин,
Чунки сен содиқ Ватанга, Зебохон номинг учун...

Бизнинг янги қўшиғимизни эшитиб, Зебонинг ғунчадек нафис лабларида ним табассум милтиллади. Уни Москвага даволаниш учун кузатиб қўйдик.

— Зебо Ғаниеванинг кейинги тақдири қандай кечди? — сўрадим Гавҳар аядан.

— У деярли икки йил тўшакдан туролмади. Ҳаммаси бўлиб, 36 марта оғир операцияни мардонаворлик билан бошидан кечирди. Ниҳоят, Москвада узоқ даволаниб, Тошкентга қайтган Зебо Ғаниевани «Тоҳир ва Зуҳра» кинофильмига таклиф этишди.

Табиийки, бошидан кечирган уруш жароҳати унинг бошқа кинофильмлар, айниқса саҳнада чаққонлик билан турли ҳаракатлар қилиб хиром айлаши, дилига тугиб қўйган ноёб санъатини кенгроқ намойиш қилишига монелик қилди, албатта. Шунинг учун ҳам у тақдир тақозоси билан ўзи ёшликдан орзу қилган санъатни илмфан соҳасидаги тадқиқотга алмаштиришни дил амри билан ихтиёр этди. Озарбайжон Давлат университетида ўқиб, шарқшунос, ҳиндшунос олима бўлиб етишди, фан доктори даражасига сазовор бўлди. Тақдир уни Ҳиндистон, Эрон ва Туркия мамлакатларида бўлиб, у эллардаги халқ ҳаёти, маданияти ва санъатининг ўзига хос хусусиятларини синчковлик билан ўрганиш, илмий хулосалар чиқаришга ундади. Лекин у қаерда ва қандай лавозимларда ишламасин, бир нафас ҳам ўзининг ўзбекистонлик эканлигини унутмади, она юрти билан алоқасини узмади. Унинг 1994 йил бошида Тошкентдаги Шарқшунослик институтига совға қилган бир қатор ноёб адабиётлари фикримизнинг ёрқин исботидир.

— Зебо Ғаниева номидаги жангчи аёллар дастаси фаолияти ҳақида ҳам тўхталсангиз, — илтимос қилдим суҳбатдошимдан.

— Жоним билан. Ғалабанинг 40 йиллиги арафасида республикамиз театр арбоблари уюшмасида собиқ жангчи санъаткорлар шўъбаси ташкил этилган эди. Шу шўъба қошида фронтчи хотин-қизлар дастаси пайдо бўлди. Ҳарбий кийим тиктирдик. Уруш давридаги қўшиқ, рақсларимизни қайтадан тикладик. Мана, дастамизнинг ташкил бўлганига ҳам 10 йилдан ошди. Биз ёшимиз кексайиб қолганига қарамай, турли ўқув юртлари, ҳарбий қисмлар, корхона ва ташкилотларда концертлар бериб, жангтоҳлардаги куй, қўшиқларимизни бaралла янгратиб, суронли йиллардаги таассуротларимизни ёшларга сўзлаб бериб, ўзимизни ҳамон жанговор сафда ҳисоблаб юрибмиз. Афсонавий Зебохон эса нафақат тилимиз, балки дилимизда ҳам биз билан бўлиб, диёримиздаги тинчлик, осойишталикни сақлаш, мустақил давлатимиз мудофаа қобилиятини янада мустаҳкамлаш, ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишларига муҳим ҳисса қўшмоқда.

Искандар РАҲМОН,
Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси аъзоси.

● Танлов ҳомийси — «Совпластитал» қўшма корхонаси.

Товланадиган тош сирлари
ОЛТИНДАН ҲАМ АРДОҚЛИ

Олтин билан кумушнинг ардоқли ва қимматбаҳо маъданлардан эканлиги барчамизга маълум. Аммо жаҳон бозорида улардан ҳам юқорироқ нархларда баҳоланувчи ноёб маъданлар борлиги инсониятга кейинги икки асрда маълум бўлганлигини ҳамма ҳам билавермаса керак, албатта. Платина оиласига мансуб металлардан ҳисобланган осмий ана шулардан биридир. У XIX аср бошларида очилган бўлиб ўз хоссалари билан бошқа металлардан бирмунча фарқланади. Уч минг ўттиз даражада суюқланувчи ва беш минг даражада қайновчи бу металл қийин эрувчи маъданлар қаторига киради. Зичлиги билан маъданлар ичида энг юқори кўрсаткичларга эга бўлган бу металл ўзига хос хусусиятлари борлиги туфайли бошқа металлар қўлланилиши мумкин бўлмаган ҳолларда техника соҳасида жуда қўл келади. Унинг ўзи уч минг даражадан юқори ҳароратда суюқланса, оксидлари ва бошқа баъзи бирикмалари ўта паст ҳароратларда суюқланади. Масалан, осмий тўрт оксиди 40 даража цельсийда, икки ёки уч оксиди ҳам шу атрофлардаги ҳароратларда суюқланади. Осмий фторид тузи оддий шароитда газ бўлиб, минус ўттиз тўрту ундан тўрт даража цельсийда суюқланади. Осмийнинг олтингугуртли, галогенли ва бошқа элементлар билан ҳосил қилган бирикмалари ҳам маълум бўлиб, улар саноат миқёсида қўлланилади.

Осмий мис-никель ва мис-молибден сақловчи платинали рудалардан жуда мураккаб технологик жараёнлардан фойдаланилиб ажратиб олинади. Сунъий йўллар билан олинган осмий органик бирикмалар қўлланиш соҳалари кенглиги билан муҳим аҳамият касб этади. Юқори нуклеарликка эга бўлган кластер (комплекс)лар, шу жумладан карбидлилари ўзига хос хусусиятларга эга маҳсулотлардир. Унинг олефинли, диен ва ацетиленли пи-комплекслари ҳам аҳамиятлидир. Осмоцен деб номланган модда нафақат кимёгар олимларнинг, балки ўзга соҳа вакилларини ҳам қизиқтирмоқда.

Осмий кам тарқалган — асосан сочма ҳолда учрайдиган маъдан бўлиб, унинг ҳар йили ишлаб чиқариш миқдори дунё миқёсида килограммлардагина ўлчанади. Ер юзидаги миқдори ҳисоблаб чиқилган бўлиб, 5,016 фоизни ташкил қилади. Минералларидан эрлихманит, осмий лаурити, осарситлар маълум бўлиб, жуда оз учрайди.

Осмий ва унинг бирикмалари техниканинг турли жабҳаларида, жумладан, космик аппаратларда, термоион диодлар катодларида, электр контактларида, электрон асбоб-ускуналар саноатида, композицион материаллар технологиясида, айланиб турувчи ускуналар ўқларида ва бошқа соҳаларда қўлланилмоқда.

Осмий жаҳон бозорида олтиндан қиммат баҳоланади. Унинг бир грамм миқдори ҳозирги вақтда жаҳон бозорида 60 минг доллар миқёсида баҳоланаётганлиги фикримиз далилидир. Қўшни давлат — Қозоғистондаги Жезқозғон рангли металлар ҳиссадорлик жамияти иккиламчи маъданлардан ажратилиб олаётган осмийни шу нархда белгилади. Жамият 1994 йилда қимматбаҳо маъданнинг салкам бир килограммини ишлаб чиқарди ва жаҳон бозорига чиқарди. Мана шу озгинагина маъдандан тушадиган даромад Жезқозғон корхонасида йил бўйича ишлаб чиқарилган мисдан тушадиган валюта миқдорига тенглиги осмийнинг нақадар катта аҳамияти борлигидан дарак бериб турибди. Қозоғистонда ишлаб чиқариладиган осмий митти шишаларда жўнатилиб сифат белгисига эгалиги билан алоҳида аҳамият касб этади.

Қудрат АҲМЕРОВ,
кимёгар.

Айтсам тилим...
САРСОН-САРГАРДОН МАКТУБЛАР

Ҳар бир нарсанинг чеки бўлганидек, азиз оқшомхонлар, сизларга ҳавола этмоқчи бўлган фикрларга ҳам биргаликда қўним ясашимиз кераккa ўхшайди.

Иш юзасидан кўплаб фуқаролар азият чекавергач мен газета орқали мутасаддилар, маҳалла оқсоқоллари, барча фаоллар билан дилдан суҳбатлашишга жазм этдим.

«Тошкент почтаси»нинг иш фаолияти қандай эканлиги ҳаммаларингизга маълум. Бир кунда жамоамиз билан минглаб телеграмма, хат, табриклар, қимматли ҳужжатларни у шаҳардан бу шаҳарга жўнатамиз ва қабул қилиб оламиз. Бу жуда яхши. Аммо баъзи бир мактублар устида ёзилган жой номи, адресидан келиб чиқадиган муаммо бизни ташвишга қўймоқда. Шу ўринда «нима учун?» деган савол туғилиши мумкин. Мен буни бир мисол билан изоҳламоқчиман;

Воронеждан жўнатилган мактуб Тошкентга келган. Лекин эгасига жуда кеч етказиб берилган. Хат очилиб яна ёпиштирилиб, қайта-қайта муҳр босилганлигини кўрган мактуб эгаси идорамизга кўзларида ёш, дилида алам билан арз қилиб келди. Фиғонли ҳақоратларни эшитиб бўлгач, аҳволни аниқлаштириш мақсадида адресни текшириб кўрдик. Қарангки, хатга ёзилган адресида туман кўрсатилмаган. Фақат шаҳар номи, кўча номи ва фуқаронинг исм-фамилияси бор холос. Бу воқеани охирига етиш мақсадида жиддий ишга киришдик. Қарангки, хатда кўрсатилган кўча номи шаҳримиздаги тўртта туманда мавжуд экан.

Аввалоси бир мактуб сабаб, қолаверса шаҳримизга доғ тушираётган кўча номлари саводсизларча битилган сарсон-саргардонликларга олиб келгани сир эмас, албатта.

Шу боис «айтсам тилим, айтмасам дилим куйиб» газета орқали шаҳар аҳлига, мутасаддиларга, раҳбару фаолларга мурожаат этмоқчиман.

Пойтахтимизда қатор кўчалар, тор кўча ва боши берк кўчалар бир хил номлар билан аталиши, баъзан кўчанинг бир жойида эски, иккинчи жойида эса янги номи ёзилган кўрсаткичлар қўйилиши, айрим туман мутасаддилари бу масалага юзаки қараши натижасида янги ном олган кўчаларнинг кўрсаткичлари чала-чулпа тайёрланиши ва ўрнатилиши хат-хабарларни ўз вақтида эгаларига етказишга салбий таъсир этмоқда. Бизнинг назаримизда бу ишлар ижтимоий таъминот, тез ёрдам, ўт ўчириш ва милиция органлари иш фаолиятида ҳам қийинчиликлар туғдирмоқда.

Масалани ижобий ҳал қилиш мақсадида қуйидаги таклифларни киритмоқчимиз:

—Атамалар комиссиялари таркибига алоқа, соғлиқни сақлаш, ижтимоий таъминот, милиция вакиллари киритилса;

—фамилиялари бир хил бўлган шахсларнинг исмлари кўрсатичларда тўла ва фамилиядан олдин ёзилса;

— Атамалар комиссияси шаҳар кўчаларининг номини ўзгартириш тўғрисида чиққан қарорларнинг жойларда жорий этилишини доимий ва қатъиян назорат қилиб борса;

— тайёрланган кўрсаткичларнинг асл нусхасини малакали мутахассислар кўриб, тасдиқлаб берса;

— янги қўшма, кичик корхоналар, фирмалар ва масъулияти чекланган корхоналар ташкил этилганда, тугатилганда, турар манзилини ўзгартирганда «Тошкент почтаси»дан рўйхатдан ўтса.

Бу ҳозирги кунда иш шароитимиздаги ечимини кутаётган ўткир муаммодир.

Энди шу ўринда илова тариқасида бир кўча икки-уч туманда мавжудлигини айтиб ўтмоқчиман: «Бахт» кўчаси - Сергели, Чилонзор ва Юнусобод туманларида бор. Ҳабиб Абдуллаев кўчаси— Мирзо Улуғбек, Акмал Икромов туманларида мавжуд. Латофат кўчаси — Ҳамза ва Мирзо Улуғбек туманларида. Низомий кўчаси—Сергели ва Юнусобод туманларида. Буни қаранг «Проектная» кўчаси — Мирзо Улуғбек, Шайхонтоҳур, Юнусобод, Ҳамза ва Чилонзор туманларида бор экан. Мана шу мисоллар орқали билиб олсак ҳам бўладики, бошқа шаҳарлардан келаётган меҳмонлар, хат-хабарлар, айрим ҳужжатлар сарсон-саргардон бўлиб юриши ҳеч гап эмас.

Собир ҲОТАМОВ,
«Тошкент почтаси» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бошлиғи.

Спорт

ҲАМШАҲАРЛАРИМИЗ ЗАФАР ҚУЧИШДИ

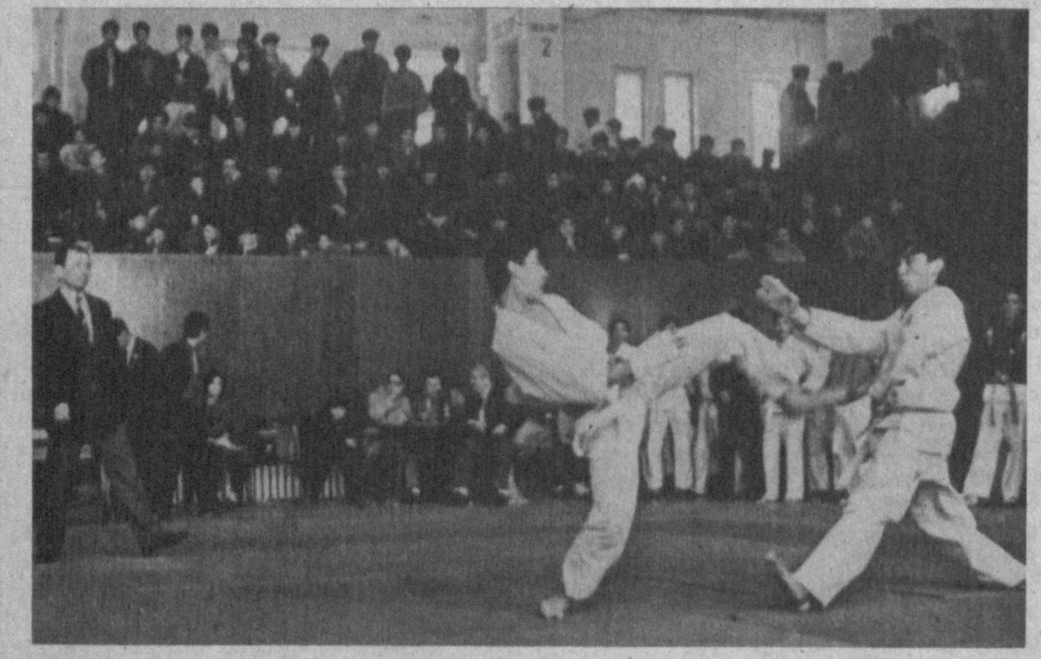

Кейинги пайтларда шарқ яккакурашининг таэквандо тури бўйича ҳамюртларимиз халқаро мусобақаларда эришаётган йирик ғалабаларга кўникиб қолдик. Ҳозир Ўзбекистон каратэ кураши усталарининг маҳоратлари ўсиб бормоқда, десак хато қилмаймиз. Буни куни кеча шаҳримиздаги Ўзбекистон Республикаси Марказий ҳарбий спорт клубида ўтказилган каратэ бўйича «Наврўз-95» Тошкент шаҳар очиқ чемпионати яна бир карра исботлади.

Тошкент шаҳар каратэ федерацияси томонидан ташкил этилган бу мусобақада Ўзбекистон вилоятлари, Қозоғистон, Тожикистон, Қорақалпоғистон республикалари терма жамоалари аъзолари, умуман 400 га яқин энг кучли спортчилар, жумладан халқаро мусобақаларнинг ғолиблари ва совриндорлари қатнашишди. Беллашувларни эса Ҳамдўстлик мамлакатларидан келган нуфузли ҳакамлар бошқаришди.

Каратэ Япониядаги энг машҳур спорт турларидан биридир. Мусобақага ташриф буюрган, каратэнинг Ўзбекистонда бақувват илдиз отаётганидан мамнун Япониянинг Ўзбекистондаги муваққат ишлари бўйича ишончли вакили жаноб Хино Кодзи ҳам қатнашчиларни табриклади.

Энди бевосита чемпионат беллашувлари хусусида тўхталадиган бўлсак, унда ўғил ва қиз болалар ўртасида ва эркаклар ҳамда аёллар ўртасида шаҳар биринчилиги ғолиби, деган шарафли ном олиш учун кескин курашлар бўлиб ўтди. Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш ўринлики, мусобақада майдон эгалари — тошкентлик яккакураш усталари жуда муваффақиятли қатнашдилар. Жумладан, ўғил болалар баҳсида ўз вазн тоифалари бўйича Каспарянц, Д. Сапиев, О. Қосимов, Каримов, Рўзиев, Ф. Юсупов, Габибуллаев, қиз болалар мусобақасида Ж. Суюнова, С. Собирова, аёллар орасида Н. Зюзько ҳамда эркаклар беллашувларида А.Қаландаров ва Б. Мардоновлар чемпионат ҳурмат шоҳсупасининг энг юқори поғонасига кўтарилишди.

Каратэнинг ката тури бўйича мусобақаларда ҳам Тўрақулов, Баганов, Гельфанов ва Баришникова каби ҳамюртларимизга омад кулиб боқди.

Умумжамоа ҳисобида эса Тошкент шаҳри командаси биринчи, қозоғистонлик каратэчилар иккинчи, Наманган вилояти спортчилари учинчи ўринларни эгаллашди.

Республика ва халқаро миқёсдаги мусобақалар совриндорлари А. Эгамбердиев, О. Қосимов, А. Пак, А. Саидов каби каратэ усталари энг чиройли ва техник жиҳатдан мукаммал яккакураш санъатини намойиш этганликлари учун махсус совринлар билан тақдирланишди.

Ишонч билан айтиш мумкинки, «Наврўз-95» Тошкент очиқ чемпионати йирик халқаро мусобақалар олдидан тошкентлик каратэ курашчилари учун навбатдаги муваффақият поғонаси бўлди.

Дилшод ИСРОЙЛОВ.

СУРАТДА: майдонда энг кучлилар.

Виктор Багаев олган сурат.

Томорқа хўжалигингизда

КЎКАТЛАР ПАРВАРИШИ

Кўкатлар серҳосиллиги, тезпишар ва иссиқни талаб қилмаслиги билан алоҳида ажралиб туради. Одатда улар экилгандан кейин 30-40 кунда пишиб етилади. Бў ҳол кўкатларни очиқ ерга, февраль ойининг охирларида экиб ёки тўқсонбосди қилиб, ноябрь охири, декабрь бошларида сепиб, эрта кўкламдан (март, апрель ойларида) тортиб, бутун ёз, куз давомида ҳосил олиб туриш имконини беради.

Кўкатлар қалин экилиши, илдизлари юза бўлишини ҳисобга олиб, нам, органик моддага бой ерларга жойлаштириш лозим.

Шунингдек, кўкатлардан тайёрланадиган дамлама, қайнатма, экстракт ва бошқа кўринишлари турли касалликларга даво бўлиши халқ табобатига қадимдан маълум.

КАШНИЧ

Бу ўсимлик унумдор енгил тупроқда яхши ҳосил беради. Суюқ овқатларга ишлатилади. Иштаҳани очиб, овқат ҳазмини яхшилашда восита сифатида ишлатилади. Мевалари оғиздаги қўланса ҳидни олади. Ибн Сино фикрига қараганда, кашнични бош айланиши, уйқусизлик, иситма, милклар қонаганида, камқонлик, қон босими ошганда даво тариқасида ишлатиш тавсия этилади.

Кашнични ноябрь охирида ва февраль ойининг охиридан бошлаб, апрель, июнь, сентябрь ойларида (яъни ҳар икки ойда) сепиш керак. Чунки бир-икки ўришдан кейин ҳосили камаяди. Ўсув даврида бегона ўтдан тозаланиб, ариқ ичларини юмшатиб, озиқлантириб суғориш зарур. Нави маҳаллий, 70 сантиметр ариқ олиб, икки қатор ёки сепма қилиб қўлда сепилади.

УКРОП

Укроп бир йиллик ўсимлик бўлиб, унинг ёш майсалари овқатта солинади. Гуллаганлари эса тузлаш учун ишлатилади. Халқ табобатида овқат ҳазми бузилганида, нафас йўллари, жигар, буйрак, қовуқ касалликларида, шунингдек, эмизикли аёлларнинг сутини кўпайтириш учун укроп уруғидан кукун дамлама ва қайнатма ҳолида фойдаланилади.

Уруғи ерга сепилгандан кейин орадан 30-40 кун ўтгач етилади. Хонадонни йил бўйи укроп билан таъминлаш учун икки ой оралатиб, бир неча марта сепиш лозим. Яхшилаб ўтоқ қилиш, вақти-вақти билан суғориб, озиқлантириб туриш талаб этилади.

ПЕТРУШКА

Петрушка соябонгуллилар оиласига кириб, барги ва илдиз меваси учун етиштирилади. Баргидан олинган сув бадандаги сепкил ва доғларни йўқотишда қўлланилади. Халқ табобатида одамни терлатиб, оғриқларини босишда, энди пайдо бўлиб келаётган ўсмаларни йўқотиб юборишда, нафас равон бўлишида, одам йўталганида ёрдам беради.

Петрушканинг уруғи икки даража иссиқликда уна бошлайди. Сепилгандан сўнг 15-20 кунда униб чиқади. Петрушка совуққа чидамли, унумдор ерларда яхши ҳосил беради. Ўсимлик экиладиган ерларга албатта гўнг солиниши керак. Ўсув даврида бегона ўтлардан тозалаб, вақти-вақти билан суғориб туриш зарур. Петрушканинг барги ёз бўйи 3-4 марта ўрилади.

Оқила РАИМОВА тайёрлаган.

БОЛАЛИККА САЁҲАТ

Яқинда эрталабдан Мустақиллик майдонини шаҳримиз мактаб ўқувчиларининг қувноқ овозлари тутди. Бу ерда Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Тошкент шаҳар қўмитасининг ташаббуси билан «Болаликка саёҳат» деб номланган варраклар сайли уюштирилди. Сайилда барча туманлардан 500 дан зиёд болалар қатнашдилар.

Республикамиз бош майдонининг кенг осмони турфа хил варракларга тўлиб кетди. Болалар қувончини-ку қўяверинг, ҳатто бу ерга ташриф буюрган катталар, фарзандларини етаклаб келган ота-оналар ҳам катта қониқиш ва қизиқиш билан варрак учиришга киришиб кетдилар. Улар учун олис болаликнинг эрка хотиралари қайта уйғонди. Болакайлар варракларини фақатгина баланд учиришда эмас, балки уларнинг безалиши, шакли ва ўлчамлари бўйича ҳам мусобақалашдилар. Майдон узра республикамиз байроғи, тупроғи, қуёш, пахта, капалак, дўппи суратлари чизилган, «Наврўз», «Мустақиллик» сўзлари битилган катта-кичик варраклар парвоз қилди. Оддий газета қоғозидан ясалса-да, баланд ва узоқ вақт учган варраклар ҳам ҳакамлар эътиборидан четда қолмади. Шунга кўра, Чилонзор туманидаги 114-мактабнинг 8-синф ўқувчиси Мақсуд Қодиров ва Миробод тумани 213-мактабнинг 6-синф ўқувчиси Жаҳонгир Мадраҳимовлар ясаган «Оқшом» варраклари энг яхшилардан деб топилди. Акмал Икромов туманидан дадаси билан келган, 5 ёшли кичкинтой Музаффарбек ҳам кичкинагина варракни кўтариб юрганини кўриб жуда қувондик. Негаки, баҳорни эслатувчи бу чиройли миллий ўйинимиз энди унутилмайди! Эски шаҳардан келган ўқувчилар бу ўйиннинг анча ҳадисини олганликлари маълум бўлди, шунинг учун улардан бири — Шайхонтоҳур туманидаги 95-мактаб ўқувчиси Абдувоҳид Халилов 1-ўринни олди. Чилонзор туманидаги 179-мактаб ўқувчиси Акмал Пўлатов иккинчи, Ҳамза тумани ёш техниклар уйи қатнашчиси Максим Герасимов эса учинчи ўринга муносиб бўлдилар. Юнусобод тумани ёш техниклар уйи қатнашчилари ясаган ғаройиб шаклли варрак учун, шунингдек яна 9 нафар ўқувчиларга махсус совғалар топширилди. Ушбу тадбир ҳомийлари — «Оникс» ҳиссадорлик жамияти, «Индиана» фирмаси, «Камалак» нашриёти ва «Семурғ» ҳиссадорлик жамиятлари томонидан тайёрланган совғалар улашилди.

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ.

СУРАТЛАРДА: учавер варрагим!

Аср хасталиги

КАНАДАЛИКЛАР ШИФО ТОПИШМОҚДА

Халқаро соғлиқни сақлаш ташкилоти жаҳоннинг 21 мамлакатида юрак-қон томир хасталиклари билан оғриётган одамлар сони ва бу дардга чалиниш сабабларини аниқлаш масаласида ўтказган ўз тадқиқотлари натижаларини нашр этди. Бу хасталиклар кенг тарқалган 10 та давлат қаторида Канада биринчи ўринда туриши маълум бўлди. Тадқиқот муаллифларининг хулосаларига кўра юрак дардлари асосан кишининг турмуш тарзи ва овқат таркибига боғлиқ экан. Ҳақиқатан ҳам канадаликлар ёғли овқат тановул қилишни ёқтиришади, шунингдек, кўп вақтларини телевизор қаршисида ўтказишади.

Аммо сўнгги пайтларда бу мамлакатда аҳвол бирмунча ижобий томонга силжигани маълум бўлди. Канадаликлар диетага қатъий амал қила бошлашди, қолаверса, кашандаликка қарши оммавий кураш ҳам кутилган натижаларни бермоқда. Испания, Италия ва Жанубий Франция аҳолиси эса аср хасталигига чалинишда энг кичик кўрсаткичга эга эканликлари ҳам қайд этилди. Мутахассислар бу ҳолни «ўрта ер денгизи диетаси», яъни зайтун ёғи, балиқ, мева ва сабзавотларни кўп истеъмол қилиниши шарофати дея изоҳлашмоқда.

Мажид РАҲИМОВ.

Ажойиботлар қомуси

МАКР ВА МУҲАББАТ ҚАСРИ

Шимолий Кавказда машҳур курорт шаҳарлар кўп, масалан, Кисловодскдаги «Макр ва муҳаббат қасри» ҳақида шундай афсона бор. Золим князнинг тошбағир қизи билан чўпон йигит севишиб қолишади. Бироқ шаҳзодага учган малика ваъдасини бузади. Чўпон йигит ўзини қоядан ташлаб, ҳалок бўлади.

Шунда ҳукмронлардан тўйган халқ ғазабга келиб, князнинг қасрини вайрон қилади. Чиндан ҳам у ердаги чўққининг бир чеккаси вайрона қасрни эслатади. Худди қадимий қасрга ўхшатиб махсус иншоот барпо этилган. Ҳатто кунгурадор миноралари ҳам бор.

Бошқа курорт шаҳарлардан бири Пятигорскда бир йилдаги қуёшли кунлар сони 170 та бўлса, Кисловодскда 300 тага етаркан. Биргина Ессентукидаги санаторийлар сони 30 дан зиёд. Железноводск шаҳрида эса ёзги чорбоғ бор.

Тўғри, бир уста йиқилиб тушганидан кейин амир бу ердан воз кечган. Лекин кейинчалик қурилиш давом эттирилиб, Тельман номли санаторий жойлашади.

СОҲИБҚИРОН ҲАМ ҚАДРЛАГАН

Бир вақтлар ота-боболаримиз циркни «от ўйин» деб атардилар. Дорбозлик томошаси ҳам ана шу санъатнинг бир бўлагидир. У ўзбек халқида қадимдан машҳур.

Аслида дорбозлик санъатининг ватани Хитой бўлган. Дарҳақиқат, Хитойнинг кўпгина вилоятларидан топилган, тошга ўйиб солинган суратлар Хань салтанати даврида, яъни эрамиздан олдинги 220-206 йилларда ҳам бу ерда дорбозлик санъати мавжуд бўлганидан далолат беради. Кейинчалик бу санъат Хитойдан бутун дунёга тарқала бошлади.

Манбаларда Самарқанднинг тўй-сайилларида ижро этилган дор ўйинлари қизиқарли қилиб тасвирланган. Дорбоз йигитлар баланд дор устида ажойиб томошалар кўрсатишар, одамлар уларни кўргани узоқлардан келишаркан.

Испан элчиси Рюи Гонзалес де Клавихо ўз саёҳатномасида амир Темур ҳузурида бўлган базмларда дорбозлар ўйинини кўрганини ёзиб қолдирган.

Акбар АЛИЕВ тайёрлаган.

«02» хабар беради

ЖИНОЯТ ЖАЗОСИЗ ҚОЛМАЙДИ

● 12 март куни тунги соат 3 дан 10 дақиқа ўтганида Мирзо Улуғбек туманида жойлашган Тошкент трактор заводи 2-даҳасида 1973 йилда туғилган фуқарога номаълум киши пичоқ ургани ҳақида хабар қилишди. Туман ички ишлар бошқармаси ходимларининг саъй-ҳаракатлари туфайли ушбу жиноятни амалга оширган Қорасув даҳасида истиқомат қилувчи ҳеч қаерда ишламай юрган 1959 йилда туғилган фуқаро қўлга олинди.

● Яна шу куни соат 23 ларда Юнусобод даҳасида номаълум киши 1977 йилда туғилган Евгений Н.ни қўрқитиш йўли билан унинг ёнидаги 800 сўм пулини ва 150 АҚШ долларини, устидаги камзулини ечиб олганлиги ҳақида хабар беришди. Юнусобод тумани ички ишлар бошқармаси ходимларининг ўз вақтида амалга оширган чора-тадбирлари натижасида талончилар қўлга олинди. Улар томонидан олинган пул ва камзул эгасига қайтариб берилди. Дастлабки тергов материалларига қараганда уларнинг бири В. Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси пайвандчиси, иккинчиси эса ҳеч қаерда ишламай юрган кимса бўлиб чиқди.

● 13 март куни ярим тунда Мирзо Улуғбек туманида жойлашган ҳайвонот боғидаги мушуксимон ҳайвонлар сақланадиган хонадан ёритгичларни ўғирлаб кетишганлиги ҳақида ички ишлар бошқармасига хабар қилишди. Туман жиноят-қидирув хизмати ходимларининг изланишлари натижасида ўғри ашёвий далил бўлган ёритгичлар билан қўлга олинди.

● 14 март куни соат 10 дан 30 дақиқа ўтганида Мирзо Улуғбек туманида жойлашган «Феруза-2» даҳасидаги уйларнинг бирига ташриф буюрган чақирилмаган меҳмонлар хонадон соҳибини куч ишлатиш йўли билан қўрқитиб уйдаги видеомагнитофон, ва аудиомагнитофонни олиб кетганлар. Бундан хабар топган ички ишлар бошқармаси ходимлари жиноят излари ҳали совимай туриб муқаддам судланган, 1974 йилда туғилган Р. исмли талончи ва унинг ҳамтовоғи 494-болалар боғчаси тарбиячисини ашёвий далил билан қўлга олдилар.

● Шу куни Собир Раҳимов туманида жойлашган Чувалачи кўчасида истиқомат қилувчи фуқародан «Наган» русумидаги жанговар тўппонча олинди. Тўппонча соҳиби — 98-мактаб интернат дурадгори устидан дастлабки тергов ишлари олиб борилмоқда.

● 15 март куни соат 16 дан 20 дақиқа ўтганида экскаватор заводи олдидаги Содиқов кўчасида номаълум кимса шу кўча бўйлаб қатновчи 21-йўналишдаги троллейбус ҳайдовчисини қўрқитиш йўли билан кунлик 500 сўм тушумни олиб кетганлиги ҳақида ички ишлар бўлимига хабар қилдилар. Туман ички ишлар бўлими жиноят-қидирув хизмати ходимларининг изланишлари натижасида шу куниёқ ҳеч қаерда ишламай юрган Тансиқбоев даҳасида истиқомат қилувчи талончи ушланди.

● Шу куни «Труд» кичик корхонаси механигидан видеоаппаратура олиб бериш шарти билан товламачилик қилиб 6 минг 528 АҚШ долларини олган шаҳардаги 34-мактаб ўқитувчиси Э. қўлга олинди.

● 16 март куни соат 10 да Республика Ички ишлар вазирлиги ходимлари томонидан «Тошкент тўқимачилик комбинати» ип-газлама ишлаб чиқариш бирлашмасидан 35 метр газламани олиб чиқиб кетаётган шу корхона пардозлаш цехининг чилангари қўлга олинди. Қиймати 385 сўмлик газлама комбинатга қайтарилди. Мазкур бирлашма оператори ҳам шу куни жами 636 минг 50 сўм турувчи газламаларни олиб чиқиб кетмоқчи бўлганида ушланди.

● «Чорсу» деҳқон бозорида фуқаро П.ни алдаш йўли билан 62 минг сўм пулини товламачилик қилиб олиб қўйган ҳеч қаерда ишламай юрган 1952 йилда туғилган Л. О. қўлга олинди.

● 17 март куни ўз тақдирини билиш мақсадида Тошкент шаҳар қурувчилар касалхонаси шифокори дайди лўлига фол очирмоқчи бўлиб 4 та тилла асбобларидан айрилганини ўзи ҳам билмай қолди. Товламачи лўлилар қидирилмоқда.

● Шу куни шаҳар милиция ходимлари томонидан В. Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси қўриқловчисидан арзон нархда шакар топиб бераман деб пулини олган товламачи қўлга олинди.

● 18 март куни соат 21 дан 30 дақиқа ўтганида Юнусобод даҳаси, 15-мавзеда жойлашган уйларнинг бирига бостириб кирган нотаниш меҳмонлар хонадон соҳибасига тўппонча ўқталиб уйдаги 2 та видеомагнитофон, 5 та ҳар хил тилла буюмлар, 10 АҚШ доллари ва 30 минг сўм пулни олиб кетдилар. Туман ички ишлар бошқармаси жиноят-қидирув бўлими ходимларининг саъй-ҳаракатлари туфайли шу туманда истиқомат қилувчи ҳеч қаерда ишламайдиган босқинчи ашёвий далиллар билан қўлга олинди. Унинг шеригини ушлаш чоралари кўрилди.

● Шу куни Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси ходимлари томонидан шаҳар миқёсида махсус тадбир ўтказилиб, майда безорилик қилган 67 та киши ушланди, ов милтиқларини қоидага хилоф равишда сақлаган 8 фуқародан милтиқлар олиб қўйилди. Жамоат жойларида маст ҳолда юрган 97 фуқарога нисбатан маъмурий чоралар кўрилди.

● Бектемир туманида жойлашган бозорда савдо қилиб турган аёлнинг сумкасидан 355 минг Россия рубли ва 15 минг сўм ўғирлаб кетган ҳеч қаерда ишламай юрган Х. туман жиноят-қидирув бўлинмаси ходимлари томонидан қўлга олинди. Гумондор устидан тергов ишлари олиб борилмоқда.

Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси матбуот хизмати.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазирлиги
М. Қориёқубов номидаги Ўзбек Давлат филармонияси
ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
14 АПРЕЛЬ СОАТ 18.00 ДА

«БАҲОР МАНГУ ҚОЛАР»

ДЕБ НОМЛАНГАН
Ёш хонандалар

Ровшанбек МАТЁҚУБОВ, Фарҳод ДАВЛАТОВ, Азамат ОТАЖОНОВ,
Отабек СОБИРОВ, Искандер ХЎЖАЕВ;
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист
РАҲМАТЖОН ҚУРБОНОВ
иштирокида
К. Отаниёзов номидаги «Лазги» ашула ва рақс ансамблининг

КОНЦЕРТИ

Чипталар Халқлар Дўстлиги саройи кассаларида соат 11.00 дан сотилмоқда.
Телефонлар: 33-73-10, 33-37-69.

«Ўзбек давлат цирки»
республика бирлашмасининг

ТОШКЕНБОЙ ЭГАМБЕРДИЕВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

(Ҳадра майдонида)
ҒАЛАБАНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН
КАТТА ЦИРК ТОМОШАЛАРИ
(2 бўлимда)
ДАСТУРДА: акробатлар, гимнастикачилар, жонглёрлар, эквилибристлар, ҳаво гимнастикачилари, ҳинд йоги ва ўргатилган ҳайвонларнинг чиқишлари.
МАСХАРАБОЗЛАР ГУРУҲИ ДОИМО ХИЗМАТИНГИЗДА
ТОМОШАЛАР
7, 14, 21, 28 апрель ва 5 майда соат 18.00 да;
8, 9, 15, 22, 23, 29, 30 апрель, 6, 7, 9 май соат 12 ва 15.00 да;
1, 2 май соат 15.00 да
БОШЛАНАДИ
Олдиндан чипта сотиш ташкил қилинган.
Чипталар нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан сотилади.
Касса соат 10.00 дан 18.00 гача ишлайди.
Маълумот учун телефон — 44-35-91.

ҚУТЛОВ!

АЗИЗ ВА ҚАДРДОН АКАМИЗ ЗАБИҲИЛЛО ХАМИДОВ!

Сизни муборак таваллуд кунингиз билан чин юракдан табриклаймиз. Бизга отадек сахий қалбингиз, ширин сўзингиз, меҳр-муҳаббатингиз билан берган тарбиянгиздан бир умр миннатдормиз. Бахтимизга доимо соғ-саломат бўлинг. Оилангиз тинч, омад ёр, бахтингиз доимо баркамол бўлишини тилаймиз.

Опа-сингилларингиз ва укаларингиз.

«АМБЕР ЭНТЕРПРАЙЗЕС» ФИРМАСИ
Сизни 4 апрелдан 14 апрелгача
КЕНГ КЎЛАМДАГИ ХАЛҚ ИСТЕЪМОЛ МОЛЛАРИ
САВДО-КЎРГАЗМАСИГА

ТАКЛИФ ЭТАДИ.

Манзилгоҳимиз: Пушкин кўчаси, 17- уй.
КЎРГАЗМАГА МАРҲАМАТ!

«СУВСОЗ» ТРЕСТИ

сув ўтказгич тармоқларида таъмирлаш ишларини бажариш ва 1995 йил ёз мавсумига тайёрлаш муносабати билан истеъмолчиларга қуйидагиларни
МАЪЛУМ ҚИЛАДИ:
10 апрель соат 9.00 дан 11 апрель соат 21.00 гача.
МИРЗО УЛУҒБЕК тумани: Феруза ва Ялангоч мавзеларида — СУВ БОСИМИ ПАСАЯДИ.
11 апрель соат 9.00 дан 13 апрель соат 9.00 гача
ЯККАСАРОЙ тумани: Бобур мавзесида — СУВ БЎЛМАЙДИ.
12 апрель соат 9.00 дан 13 апрель соат 9.00 гача
ШАЙХОНТОҲУР тумани: «Наврўз» ва «Исломобод» маҳаллаларида — СУВ БОСИМИ ПАСАЯДИ.
12 апрель соат 9.00 дан 13 апрель соат 21.00 гача
Акмал Икромов тумани: «Оқтепа», «Шарқ гули», «Иқтисод», А. Қодирий маҳаллаларида ва 12, 13, 14, 15, 21, 22 мавзеларида — СУВ БОСИМИ ПАСАЯДИ.
А. ИКРОМОВ тумани: О. Собиров маҳалласида, А. Тожиев кўчасида ва унинг тор кўчаларида, И. Ибрагимов, А. Жалилов, Ҳужум, Собир Юсупов кўчаларида ва унга туташ кўчаларда — СУВ БЎЛМАЙДИ.
13 апрель соат 9.00 дан 14 апрель соат 9.00 гача
ЧИЛОНЗОР тумани: «Мевазор», «Дўмбробод» маҳаллаларида, «Наққошлик» кўчаси ва унга туташ кўчаларда — СУВ БОСИМИ ПАСАЯДИ.
СУВ БЎЛМАЙДИГАН ЖОЙЛАРГА МАХСУС СУВ ТАШУВЧИ АВТОМАШИНАЛАР ЮБОРИЛАДИ.
ТЕЛЕФОНЛАР: 33-15-95, 33-75-95, 56-60-06.

«Ўзбек давлат цирки»
Республика бирлашмаси
БАЛЕТ ГУРУҲИГА

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ТАНЛОВДА хореографик тайёргарликка эга бўлган, бўйи 165 см.дан паст бўлмаган, 16 дан 22 ёшгача бўлган қизлар қатнашишлари мумкин (келажакда хорижга чиқиш имконияти бор).

Аризалар 3-10 АПРЕЛЬ кунлари «Ўзбек Давлат цирки» республика бирлашмаси қабулхонасидаги котибага соат 10 дан 12.00 гача топширилсин.

ТАНЛОВ 11 АПРЕЛЬ СОАТ 14.00 ДАН ЦИРК БИНОСИДА ЎТКАЗИЛАДИ.

Ҳамза тумани улгуржи-чакана савдо мева-сабзавот таъминоти 4-дўкон мудирининг йўқолган
ШТАМПИ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Мирзо Улуғбек тумани «Дархон» савдо-ишлаб чиқариш акционерлик жамияти жамоаси 1-база омбори мудири Э. Юсуповга онаси

Муҳтарама ЮСУПОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

Муассис: Тошкент шаҳар ҳокимлиги

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида рўйхатга олинган. Рўйхат сони ~ 10.

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефонлар: хатлар ~ 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича~ 56-54-68, 32-56-66.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки "Тошкент почтаси" шаҳар почта корхонасининг фойдаланиш бўлимига ~ 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Ҳажми ~ 2 босма табоқ. Офсет усулда чоп этилади. Қоғоз бичими - А-2. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Нашр кўрсаткичи - 64690.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади.

Буюртма Г—0150

Босмага бериш вақти 11.30.

1 2 3 4 5 6.